

ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

พฤษภาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
พฤษภาคม 2552

พระมหาฤทธิธูร บุตรดี. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย. กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์, รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 291 คน เป็นนักเรียนหญิงล้วน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_5) นิสสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_7) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{11})

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{12})

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1) มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่

บุคลิกภาพ (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_8) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 46.90

4. สมการพยากรณ์ดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์ดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .077 + .323 X_5 + .303 X_{11} + .153 X_9 + .085 X_8$$

4.2 สมการพยากรณ์ดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .400 X_5 + .297 X_{11} + .170 X_9 + .119 X_8$$

FACTORS AFFECTING LEARNING CHANTHA IN BUDDHISM SUBJECT OF THE FORTH
LEVEL, SECONDARY GRADES 4-6 STUDENTS AT SAINUMPEUNG SCHOOL ROYAL
PATHONAGE IN KLONGTEOI DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PHRAMAHA RITHIRUT BUTDEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University

May 2009

Phramaha Rithirut Butdee (2009). *Factors Affecting Learning Chantha in Buddhism Subject of the Fourth Level, Secondary Grades 4-6 Students at Sainumpeung School Royal Pathonage in Klongteoi District, Bangkok*. Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr.Pasana Chularut, Assoc.Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study the factors affecting learning chantha in Buddhism subject of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok. These factors were divided into 3 dimensions. The first dimension was personal factors; educational level, personality, learning achievement, learning habits in Buddhism subject and further learning orientation. The second dimension was family factors; guardians' supporting towards student learning, interpersonal relationship between students and their guardians and the third dimension was learning environmental factor; physical learning environment in Buddhism subject, interpersonal relationship between students and their Buddhism subject teachers and interpersonal relationship between students and their peers.

The 291 samples were the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok in academic year of 2008. These students were stratified randomly sampling from the population with strata of class. The instrument was questionnaire of factors affecting learning chantha in Buddhism subject of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok. The data was analyzed by using the Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows:

1. There were significantly positive correlations between learning chantha in Buddhism subject of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok and 7 factors; ; personality(X_5), learning habits in Buddhism subject(X_6), further learning orientation(X_7), guardians' supporting towards student learning(X_8), interpersonal relationship between students and

their guardians(X_9), physical learning environment in Buddhism subject (X_{10}), interpersonal relationship between students and their Buddhism subject teachers(X_{11}) at .01 level. There was significantly positive correlation between learning chantha in Buddhism subject of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok and 1 factor; interpersonal relationship between students and their peers(X_{12}) at .05 level.

2. There was no significantly correlation between learning chantha in Buddhism subject of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok and 4 factors; educational levels: mathayom suksa IV(X_1), mathayom suksa V(X_2), mathayom suksa VI(X_3) and learning achievement (X_4).

3. There were 4 significantly factors affecting learning chantha in Buddhism subject of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok, at .01 level ranking from the most affecter to the least affecter; personality(X_5), interpersonal relationship between students and their Buddhism subject teachers(X_{11}), interpersonal relationship between students and their guardians(X_9) and guardians' supporting towards student learning (X_8). These 4 factors could predict learning chantha in Buddhism subject about percentage of 46.90.

4. The significantly predicted equations of learning chantha in Buddhism subject of the fourth level, secondary grades 4-6 students at Sainampeung school royal pathonage in Klongteoi district, Bangkok at .01 level were as follows;

4.1 In term of raw scores were :

$$\hat{Y} = .077 + .323 X_5 + .303 X_{11} + .153 X_9 + .085 X_8$$

4.2 In term of standard scores were :

$$Z = .400 X_5 + .297 X_{11} + .170 X_9 + .119 X_8$$

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง
ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี

เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ของ

พระมหาฤทธิธูร บุตรดี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พฤษภาคม พ.ศ.2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(กิริทอง รองศาสตราจารย์เวย์นี่)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์เวย์นี่ กิริทอง)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสนา จุรัตน์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วณิ กรีทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มี กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ และให้คำแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอเจริญพรขอบคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพรขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ พระธรรมธีรราชมหามุนี เจ้าอาวาสวัดระฆังโฆสิตารามวรมหาวิหาร พระครูอนุรักษศาสนิก เจ้าอาวาสวัดใหม่ช่องลม และพระมหาโชคดี จุกวโร วัดระฆังโฆสิตาราม ผู้ได้มอบโอกาสที่อยู่อาศัยช่วยเหลือสนับสนุนและให้การกำลังในการศึกษาตลอดมา

ขอเจริญพรขอบคุณ นางภาทกกาญจน์ อุดตัส ผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ นางสาวนวลศิริ พงศ์ถาวรวิญญู รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารทั่วไป ที่ได้อนุญาตให้ทำการเก็บข้อมูลและขอขอบใจนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดี

ขอขอบคุณเพื่อนๆ จิตวิทยาการศึกษา ทุกคน สำหรับการช่วยเหลือและ กำลังใจที่มีให้กัน อย่างเต็มเปี่ยมเสมอมา

อนึ่ง ขออนุโมทนาโยมพ่อหนูไพร บุตรดี โยมแม่บุญสวน บุตรดี โยมพี่สุระสิทธิ์ บุตรดี พี่น้อง และญาติมิตร ที่สนับสนุนทุนการศึกษาห้วงโย ให้กำลังใจตลอดมาคุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระรัตนตรัยซึ่งเป็นบ่อเกิดแห่งคุณความดีทั้งมวล

พระมหาฤทธิธรร บุตรดี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	5
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
สมมติฐานการวิจัย	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	22
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	36
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร	45
3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การหาคุณภาพเครื่องมือ	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	68
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	70
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	78
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	78
สมมติฐานการวิจัย.....	78
วิธีดำเนินการวิจัย.....	78
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
อภิปรายผลการวิจัย.....	82
ข้อเสนอแนะ.....	94
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	94
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	95
บรรณานุกรม.....	97

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก	107
ภาคผนวก ข	124
ภาคผนวก ค	134
ประวัติย่อผู้วิจัย	139

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา.....	49
2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียน.....	71
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา.....	72
4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา.....	74
5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา.....	75
6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา.....	76
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	125
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา.....	126
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน.....	127
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง.....	128
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง.....	129
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา.....	130
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา.....	131
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	132
15 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา.....	133

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สภาพสังคมปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้า และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว ในขณะที่สภาวะจิตใจของคนในสังคมปัจจุบันขาดคุณธรรม จริยธรรมและชาติที่ยึดเหนี่ยวจิตใจที่แท้จริง หันไปพึ่งพิงสิ่งที่เป็นเครื่องรางของขลัง แทนพระพุทธศาสนา ไม่สามารถแยกแยะหลักของความเป็นจริง ขาดปัญญาในการตัดสินใจปัญหาในชีวิต วิชาพระพุทธศาสนาจึงเป็นวิชาที่เยาวชนคนไทยควรที่จะศึกษาให้เกิดความรู้อย่างลึกซึ้ง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ชีวิตคนไทยได้ผูกพันประสานกลมกลืนกับหลักความเชื่อ และหลักปฏิบัติในพระพุทธศาสนา ตลอดระยะเวลายาวนาน วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของสังคมไทย เป็นแหล่งการสั่งสอนและมีกระบวนการเรียนการสอน การฝึกอบรม กิจกรรม ส่วนสำคัญทั้งของรัฐและชุมชนจะมีส่วนประกอบด้วยพิธีการทางพระพุทธศาสนา เพื่อเน้นย้ำความสำคัญและเสริมคุณค่าทางจิตใจ (ถวิล สมัควรรัฐกิจ. 2538: 46)

จากปัญหาสภาพสังคมเปลี่ยนไปทำให้ประชาชนห่างวัด เด็กและเยาวชนเสื่อมศีลธรรม (สด แดงเอียด. 2551: ออนไลน์) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี แนวคิด วิทยาการและความหลากหลายของข้อมูลข่าวสารในยุคปัจจุบัน มนุษย์จำเป็นต้องฝึกพัฒนาตนและมีระบบการศึกษาที่สามารถพัฒนาคนให้มีความพร้อมที่จะอยู่ในท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงและความหลากหลายของข้อมูล ข่าวสาร เพราะการมีข้อมูลข่าวสารได้ทั้งรับรู้แบบตื้นหา ได้แก่ รับรู้เพื่อความบันเทิง เสพสุข หลงเพลินสนุกสนานกับสิ่งที่ถูกส่งมากับเทคโนโลยี และรับรู้แบบฉันทะ ได้แก่ รับรู้เพื่อเรียนรู้ คือ ศึกษาข่าวสารข้อมูลที่ถูกส่งมากับเทคโนโลยีนั้นด้วยความพอใจรักใคร่และใฝ่รู้ (พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตโต. 2548: 36-38)

พระพุทธศาสนาเป็นแหล่งคำสอนและระบบจริยธรรมที่ซึมซาบแผ่ไปทั่ว และหยั่งรากฝังลึกลงในพื้นฐานของสังคมไทย แม้จะมีปัจจัยแปลกใหม่จากภายนอกเข้ามาปะปนส่งผลอยู่บ้าง แต่ระบบศีลธรรมตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาก็ยังคงสืบทอดอย่างหนาแน่นในรากฐานทางวัฒนธรรมไทย การที่สังคมไทยยอมรับพระพุทธศาสนาและนับถือสืบทอดต่อกันมา ก็เพราะมีความเชื่อในพระปรีชาญาณขององค์พระสัมมาพระพุทธเจ้า ว่าได้ทรงค้นพบสัจธรรมและทรงสั่งสอนระบบจริยธรรมที่ถูกต้องแท้จริงตามสัจธรรมนั้น จริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาจึงติดต่อดำรงกับจริยธรรมในวัฒนธรรมไทย ในฐานะที่เนื้อหาส่วนสำคัญของวัฒนธรรมไทย คำสอนความเชื่อและการปฏิบัติเนื่อง

ด้วยพระพุทธศาสนา ซึ่งปรากฏให้เห็นในศิลปวัฒนธรรมทุกด้าน ทั้งขนบธรรมเนียมประเพณี สถาปัตยกรรม จิตรกรรม ประติมากรรม ดนตรี ภาษา และวรรณคดี ฉะนั้นการที่จะอยู่ปฏิบัติตัวใน สังคมไทยส่วนใหญ่ให้เป็นไปได้ด้วยดี จึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเรียนรู้อะไรๆเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา แม้คนต่างชาติก็ยังถือว่าการศึกษาพระพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้และทำความเข้าใจ เกี่ยวกับคนไทยและสังคมไทย (พระราชวรมนี. 2533: 1-7)

การศึกษาพระพุทธศาสนาจึงเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับคนไทย คือพระพุทธศาสนาเป็นเรื่อง ที่คนไทยจะต้องรู้ ในฐานะเป็นสถาบันสังคม อย่างน้อยก็ในฐานะที่เป็นการรู้จักเรื่องราวของประเทศ ตนหรือสิ่งที่มีอยู่ในสังคมทั่วไปของตน ท่านเจ้าคุณพระราชวรมนี (2533: 76-80) กล่าวว่า ควรจัด การศึกษาให้คนไทยส่วนใหญ่ได้ศึกษาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุที่คนไทยส่วนใหญ่ซึ่งเป็น พุทธศาสนิกชน ควรมีความรู้ความเข้าใจ และปฏิบัติถูกต้องต่อศาสนาที่ตนนับถือ คนทุกคนที่อยู่ใน สังคมไทย ควรเรียนรู้พระพุทธศาสนาในฐานะที่เป็นรากฐานวัฒนธรรมของสังคมไทย เป็นสถาบันใหญ่ และเป็นภาพแวดล้อมของสังคมไทย เพื่อดำเนินชีวิตและทำงาน หรือทำหน้าที่ที่เป็นส่วนรวมของตนใน การพัฒนาสังคมไทยได้อย่างประสานกลมกลืน ได้ผลดี และสังคมไทยอาศัยพระพุทธศาสนา เป็น แหล่งคำสอนจริยธรรม และได้ยอมรับระบบจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาเป็นมาตรฐานที่ยึดถือ ปฏิบัติตามตลอดมา คนไทยจึงควรเรียนรู้พุทธจริยธรรม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาชีวิตพัฒนาสังคมให้ บรรลุประโยชน์และสันติสุข

จากการที่ผู้วิจัยเคยได้รับกิจนิมนต์ไปบรรยายธรรมแก่นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จึงได้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนที่เข้าฟัง การบรรยายธรรม พบว่า นักเรียนไม่มีความสนใจ คุยกับเพื่อนขณะฟังการบรรยายธรรม และบางคน นิ่งหลับ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ผู้วิจัยได้จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาของ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ ว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ไม่มีความกระตือรือร้นในการเรียนวิชา พระพุทธศาสนา ไม่ชอบซักถาม เข้าเรียนสาย นิ่งหลับ และพูดคุยกันขณะที่ครูสอนด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 471 คน จากจำนวนทั้งหมด 1,383 คน โดยใช้คำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อ ดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่า “ขณะที่ท่านเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ท่านมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีคือ ปัญหาใด” ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 155 คน ได้ผลดังนี้ ปัญหาที่มากที่สุด คือ ปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เหมาะสม จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 45.16 ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่มีสมาธิในการเรียน เข้าเรียนสาย ส่งงานช้า หลับในห้องเรียน วิชาพระพุทธศาสนา และขาดเรียนวิชาพระพุทธศาสนา รองลงมา คือ ปัญหาด้านการสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.25 ได้แก่ ครูสั่งงานมาก วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ และครูสอนเร็วทำให้ตามไม่ทัน และ ปัญหาด้านเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 22.58 ได้แก่ เนื้อหาวิชายาก ไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา เนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ และอ่านพุทธศาสนสุภาษิตไม่ได้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 147 คน ได้ผลดังนี้ ปัญหาที่มากที่สุด คือ ปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เหมาะสม จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 47.62 ได้แก่ หลับในห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนา คุยกับเพื่อนขณะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่ตั้งใจเรียน เข้าเรียนสาย ส่งงานช้า รองลงมา คือ ปัญหาด้านการสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 34.01 ได้แก่ วิธีการสอนของครูไม่น่าสนใจ ครูสั่งงานมาก และปัญหาด้านเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 18.37 ได้แก่ เนื้อหาวิชายาก เนื้อหาวิชาไม่น่าสนใจ และจดจำเนื้อหาที่เรียนไม่ได้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 169 คน ได้ผลดังนี้ ปัญหาที่มากที่สุด คือ ปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เหมาะสม จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 53.25 ได้แก่ ไม่ตั้งใจเรียน ส่งงานช้า คุยกับเพื่อนขณะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา หลับในห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และเข้าเรียนสาย รองลงมา คือ ปัญหาด้านเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 46.74 ได้แก่ เนื้อหาวิชายาก ซับซ้อน และจดจำเนื้อหาที่เรียนไม่ได้ รองลงมา

คำถามข้อที่ 2 ถามว่า “เมื่อท่านมีปัญหาในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ท่านคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง” ผลการสำรวจพบว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เหมาะสม มีสาเหตุมาจาก ไม่เห็นความสำคัญของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ไม่ชอบเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และมีรายงานหลายวิชาทำให้ส่งงานวิชาพระพุทธศาสนาช้า ปัญหาด้านการสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา มีสาเหตุมาจาก ครูสอนแต่ภาคทฤษฎีแต่ไม่มีภาคปฏิบัติ ครูเข้มงวดมากเกินไป และขาดสื่อการสอนเพื่อจูงใจในการเรียน ปัญหาด้านเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา

มีสาเหตุมาจาก เนื้อหาวิชาไม่ทันสมัย มีรายละเอียดในเนื้อหาวิชาที่ซับซ้อน และเป็นวิชาที่จำเป็นต้องท่องจำมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เหมาะสม มีสาเหตุมาจาก อ่อนเพลียจากการเรียนวิชาอื่น วิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาที่น่าเบื่อ และวิชาพระพุทธศาสนาไม่น่าสนใจ ปัญหาด้านการสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา มีสาเหตุมาจาก ครูเข้มงวดมากเกินไป ครูไม่มีเวลาสอนอย่างเต็มที่และขาดสื่อการสอนเพื่อจูงใจในการเรียน และปัญหาด้านเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา มีสาเหตุมาจาก เนื้อหาวิชาไม่ทันสมัย ภาษาบาลีอ่านยาก และเนื้อหาวิชาต้องท่องจำมาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีปัญหาด้านพฤติกรรมการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เหมาะสม มีสาเหตุมาจาก เกียจคร้าน พักผ่อนไม่เพียงพอทำให้เรียนได้ไม่เต็มที่ ไม่ชอบเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และวิชาพระพุทธศาสนาไม่น่าสนใจ และปัญหาด้านเนื้อหาวิชาพระพุทธศาสนา มีสาเหตุมาจาก เนื้อหาวิชามีรายละเอียดมาก คำศัพท์ทางพระพุทธศาสนาจดจำได้ยาก อ่านภาษาบาลีอ่านยาก

จากการสำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตยกรุงเทพมหานคร สรุปได้ว่า นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เหมาะสม ซึ่งแสดงถึงการไม่มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา คือ ไม่มีความพอใจ ยินดี อยากที่จะเรียนรู้ ใฝ่รู้ในวิชาพระพุทธศาสนา และถ้านักเรียนไม่มีฉันทะในการเรียนแล้วจะไม่สามารถรับแนวคิด วิทยาการและวิชาความรู้ใหม่ๆ มาเพื่อพัฒนาตน อีกทั้งไม่สามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดและการปฏิบัติตนเองให้ทันยุคสภาพสังคมปัจจุบัน ทำให้ไม่มีข้อมูลและองค์ความรู้ในทางพระพุทธศาสนาที่จะแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง และตลอดการเรียนด้วยการฝืนใจ เปื้อนหน่ายจำใจต้องเรียน ทำให้เกิดการเลี้ยวหลบไม่เข้าเรียน เปิดช่องให้เกิดการกระตุจริตทั้งหลาย เช่น ขาดความซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีความเคารพต่อผู้มีพระคุณ เป็นต้น เพราะไม่รักในการเรียน วิชาพระพุทธศาสนา แต่ถ้านักเรียนมีฉันทะในการทางเรียน วิชาพระพุทธศาสนา จำหลักธรรมะทางพระพุทธศาสนานำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ รักในการเรียน ดังที่ พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2546: 96-97) กล่าวว่า ผู้ที่มีมีแรงจูงใจประเภทฉันทะ จะมีความพอใจ ชอบใจ ไม่เบื่อหน่ายต่อความรู้ เป็นผู้ใฝ่รู้ กระตือรือร้นอยากได้ความรู้ ชอบค้นคว้าแสวงหาความรู้และความจริงใจ มุ่งสู่สิ่งดีงาม อยากทำให้เกิดประโยชน์และผลดี คือ ใฝ่รู้สร้างสรรค์

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่ออันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับอันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่ออันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่ออันดับะทางการเรียน วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยเป็นข้อมูลเบื้องต้นประกอบการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียนและเป็นข้อมูลประกอบการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาอันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 1,383 คน เป็นนักเรียนหญิงล้วน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 479 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 447 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 457 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 291 คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 110 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 81 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของยามาเน่ (Yamane. 1970: 80-81) โดยใช้ระดับชั้นเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน จำแนกเป็น
 - 1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่
 - 1.1.1 ระดับชั้น
 - 1.1.2 บุคลิกภาพ
 - 1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 1.1.4 นิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
 - 1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่
 - 1.2.1 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
 - 1.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
 - 1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่
 - 1.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
2. ตัวแปรตาม คือ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา** หมายถึง ความรู้สึกและพฤติกรรมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่แสดงออกถึงความชอบใจ ยินดี พอใจ นิยมชมชอบ มุ่งมั่นที่จะได้มาซึ่งความรู้ เห็นคุณค่าในการเรียนวิชา

พระพุทธศาสนา และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ได้แก่ เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพลิดเพลินกับบทเรียน เข้าเรียนสม่ำเสมอ กระตือรือร้นศึกษาค้นคว้า สนใจใฝ่รู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง สิ่งส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้นนักเรียน บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.1 ช่วงชั้น ได้แก่

2.1.1.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.1.1.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2.1.1.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2.1.2 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่เป็นภาพรวมทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรม ที่ตอบสนองต่อสถานการณ์หนึ่งๆ แบ่งออกเป็น 2 แบบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.2.1 บุคลิกภาพเก็บตัว ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่เงียบขรึม ชอบอยู่คนเดียวมากกว่าสนทนากับเพื่อน ไม่กล้าพูดในที่ชุมชน ไม่ชอบความตื่นเต้นและการปากกัวตัวต่อที่ชุมชน มีระเบียบแบบแผน ชอบเก็บความรู้สึกของตนเองไว้ ชอบอ่านหนังสือมากกว่าเข้าสังคม ไม่กล้าถามอาจารย์และเพื่อนเมื่อมีข้อสงสัย วิดกกังวลในการพูดกับเพื่อนใหม่ มักแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อนและค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย

2.1.2.2 บุคลิกภาพแสดงตัว ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่ร่าเริง มีอารมณ์ขัน ชอบความสนุกสนาน กล้าแสดงความคิดเห็น เปิดเผยตรงไปตรงมา ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความเชื่อมั่นในตนเอง ชอบความตื่นเต้นท้าทาย มองโลกในแง่ดี

2.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนแสดงเป็นระดับผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ในภาคเรียนที่ผ่านมา

2.1.4 นิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง การกระทำเป็นประจำ ของนักเรียนที่เกี่ยวกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ได้แก่ แบ่งเวลาและวางแผนในการเรียนวิชา พระพุทธศาสนา ตั้งใจและเอาใจใส่การเรียนรู้ ขณะอยู่ในชั้นเรียน ส่งงานตามกำหนด ทบทวนบทเรียน อ่านหนังสือและจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนรู้ล่วงหน้า จัดบันทึกคำบรรยาย ชยันอ่านพุทธศาสนสุภาษิต ตามบทเรียนในวิชาพระพุทธศาสนา

2.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของนักเรียน ในการเห็นความสำคัญของผลดี ผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต เพื่อที่จะสามารถวางแผนปฏิบัติด้านการ เรียน เพื่อรับรองผลดี ป้องกันผลเสีย ตลอดจนสามารถควบคุมตนเอง ให้ปฏิบัติหรือเว้นการปฏิบัติต่อ การกระทำบางอย่างตามความต้องการของตนเอง ทั้งนี้เพื่อป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นมาทั้งแก่ตนเอง และผู้อื่นในภายหลัง

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง หมายถึง การรับรู้ของ นักเรียนต่อความคิด ความรู้สึก ของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ให้การสนับสนุนทางด้านการเรียน ของนักเรียน ด้วยการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งมีผลต่อการเรียนของนักเรียน แบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1.1 การสนับสนุนทางด้านวัตถุ ได้แก่ การจัดหาอุปกรณ์การเรียน เครื่องแต่งกาย และเงิน ให้นักเรียนอย่างเพียงพอ ตามความจำเป็นทางการเรียนของนักเรียน

2.2.1.2 การสนับสนุนทางด้านวาจา ได้แก่ การให้ความสนใจ ความเอาใจ ใส่ ให้คำปรึกษา และชี้แนะแนวทางด้านการเรียนแก่นักเรียน

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง การปฏิบัติตน ของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดี ดัง รายละเอียดต่อไปนี้

2.2.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ได้แก่ การให้ความรัก ความ เคารพ มีความผูกพันกับผู้ปกครอง เชื่อฟัง ยอมรับกฎระเบียบของผู้ปกครอง สามารถขอคำแนะนำ ชักถาม และขอคำปรึกษาในการปฏิบัติตนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

2.2.2.2 การปฏิบัติตนผู้ปกครองต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความห่วงใย เอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้ ให้กำลังใจ และไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนและสามารถให้คำปรึกษาคำแนะนำทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัวของนักเรียน

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง ลักษณะทั่วไปและสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ห้องเรียนมีภาพแสดงเรื่องราว ประสูติ ตรัสรู้ ปรีชาญาณ และเรื่องราวนิทานชาดก ของพระพุทธเจ้า และมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน ความสะอาดและระเบียบภายในห้องเรียน อากาศเหมาะสมเอื้อต่อการเรียน มีแสงสว่างเพียงพอ ปราศจากเสียงรบกวนและกลิ่นไม่พึงประสงค์

2.3.1.2 สื่อและอุปกรณ์ ได้แก่ มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาอย่างเพียงพอ เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนามีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพในการใช้งาน

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา และการปฏิบัติตนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

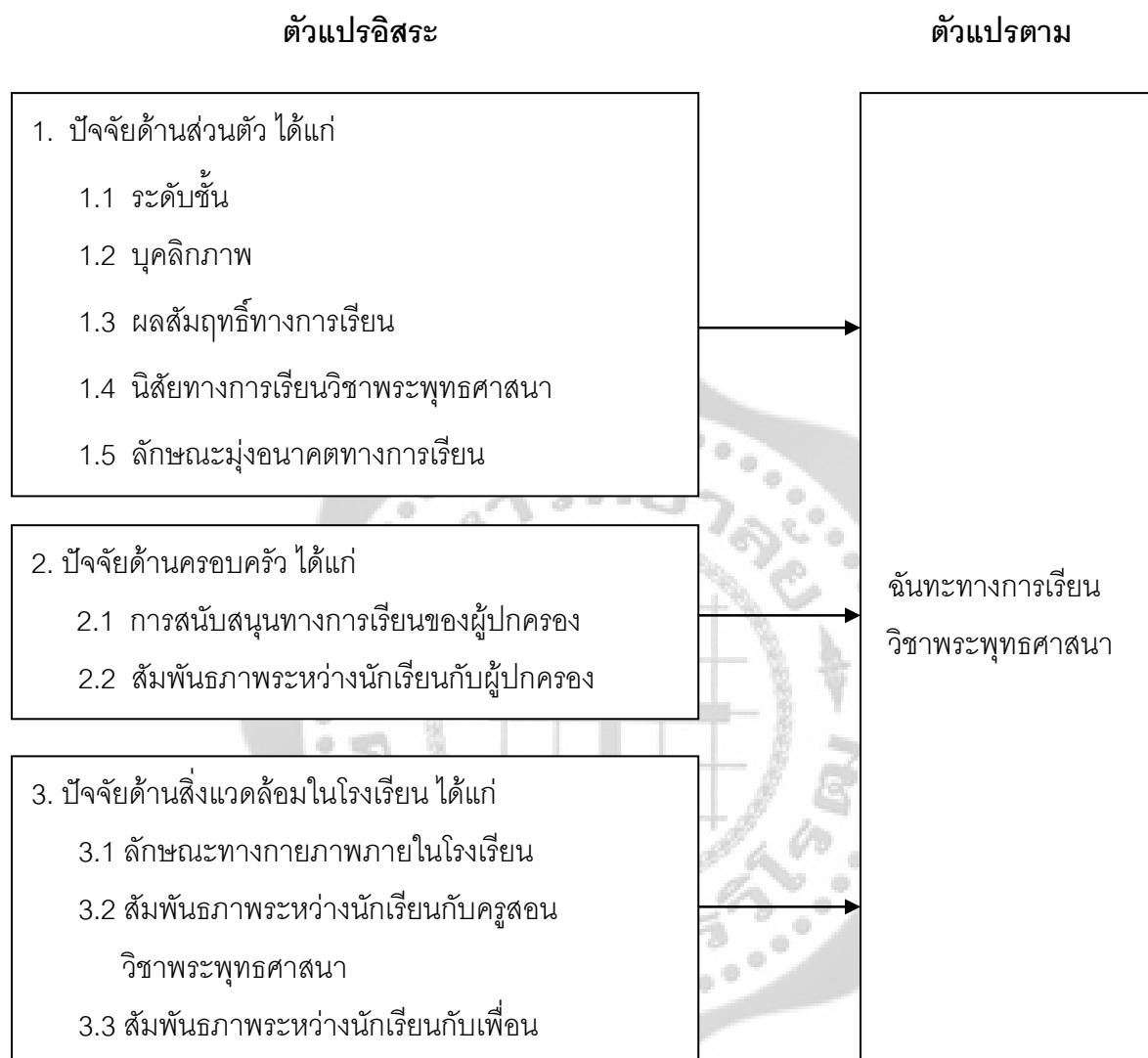
2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ได้แก่ การให้ความเคารพเชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา ช่วยเหลืองานของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาตามความสามารถของตน ขอคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการเรียน ตั้งใจเรียนและสนใจบทเรียนขณะที่ครูสอน และมีการซักถามเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียน

2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ยอมรับความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเองต่อนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน รับฟังเหตุผลของนักเรียน และดูแลให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาด้วยความเมตตากรุณา

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนต่อเพื่อน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน ความสามัคคีกัน

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น บุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพภายในโรงเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชา

พระพุทธศาสนา

- 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

1.1.1 ความหมายของขั้นตอน

ขั้นตอน คือ ความพอใจ ความชอบใจ ความยินดี ความต้องการ ความรักใคร่ในสิ่งนั้นๆ ความรักงาน (เป็นกลาง ๆ เป็นอกุศลก็ได้ เป็นกุศลก็ได้ เป็นอัญญสมานเจตสิกข้อ 13 ที่เป็นอกุศล เช่น ในคำว่า กามฉันทะ ที่เป็นกุศล เช่น อวิหิงสาฉันทะ) ขั้นตอน ที่ใช้เป็นคำเฉพาะมาเดี่ยว ๆ โดยทั่วไปหมายถึง กุศลฉันทะหรือธรรมฉันทะ ได้แก่ กัตตุกัมมตาฉันทะ คือ ความต้องการที่จะทำหรือความอยากทำ (ให้ดี) ตรงข้ามกับ ตัณหาฉันทะ คือ ความอยากเสพ อยากได้ อยากเอาเพื่อตัวเอง เป็นฝ่ายอกุศล (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต. 2546ก: 42-43) ขั้นตอน แปลว่า ใฝ่รู้ ใฝ่ดี ใฝ่สร้างสรรค์ ใฝ่รู้ หมายถึง ใฝ่รู้ความจริง คือ ต้องการเข้าถึงความจริงให้ได้ ใฝ่ดี หมายถึง อยากในภาวะดีงาม ที่เต็มเปี่ยมสมบูรณ์ของสิ่งทั้งหลาย ไม่ว่าตัวเราจะไปเกี่ยวข้องกับอะไรก็อยากให้มีมันดีไปหมด และใฝ่ทำให้ดีขึ้น หรือใฝ่สร้างสรรค์ หมายถึง ความอยากทุกอย่างให้ดีให้สมบูรณ์หรือเป็นอย่างที่ควรจะเป็น (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต. 2542: 30)

เมื่อเกิดขั้นตอนแล้วจะนำไปสู่การมุ่งมั่นลงมือกระทำเพื่อสู่เป้าหมายด้วยความเพียรพยายาม โดยขั้นตอนเป็นตัวนำสู่ความอดทน หรือนิยมนกล่าวขั้นตอนไว้หน้าวามะหรือวิริยะ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต. 2543ค: 493-494)

สุชีพ ปุญญานุภาพ (2539: 58) ให้ความหมายฉันทะไว้ว่า ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ (Preference, Impulse)

สุเชาว์ พลอยชุม (2539: 166) ให้ความหมายฉันทะไว้ว่า ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ ความสมัครใจ

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต (2548: 160) ได้อธิบายถึง อิทธิบาท 4 คุณเครื่องให้ถึงความสำเร็จ คุณธรรมที่นำไปสู่ความสำเร็จแห่งผลที่มุ่งหมาย ดังนี้

1. ฉันทะ ความพอใจ คือความต้องการที่จะทำ ใฝ่ใจรักจะทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

2. วิริยะ ความเพียร คือ ความขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง

3. จิตตะ ความคิดมุ่งไป คือ ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเลือนลอยไป

4. วิมังสา ความไตร่ตรอง หรือ ทดลอง คือ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบหาเหตุผลและตรวจสอบข้อยิ่งหย่อนในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ฉันทะ หมายถึง ความพอใจ ความชอบใจ ความ ความรักใคร่ในสิ่งนั้น ๆ ปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป เมื่อเกิดฉันทะแล้วจะนำไปสู่การมุ่งมั่นลงมือกระทำเพื่อสู่เป้าหมายด้วยความเพียรพยายาม โดยฉันทะเป็นตัวนำสู่ความอดุสาหะ

1.1.2 ความสำคัญของฉันทะ

ฉันทะ เป็นองค์ประกอบหนึ่งในหมวดธรรมที่เรียกว่า บุญนิमितแห่งมรรค คือเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาตามหลักการพระพุทธศาสนา ถ้าองค์ธรรม 7 ประการเหล่านี้เกิดขึ้นแล้ว การก้าวไปในมรรคหรือในวิถีแห่งชีวิตที่ดั่งงามย่อมเกิดขึ้นตามมา เหมือนแสงเงินแสงทองส่องฉายก่อนพระอาทิตย์จะอุทัยหรือเป็นรุ่งอรุณแห่งการศึกษา ท่านอธิบายฉันทะในฐานะเป็นบุญนิमितแห่งมรรคหรือรุ่งอรุณของการศึกษา (ส.ม. 19/130-6/36; พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต. 2545ก: 204 -250; 2545ค: 16- 18) โดยมีรูปศัพท์เต็มว่า ฉันทสัมปทา ไว้ดังนี้

มนุษย์เป็นสัตว์พิเศษ ซึ่งแตกต่างจากสัตว์ทั้งหลายอื่น สิ่งที่ทำให้มนุษย์เป็นสัตว์พิเศษ ได้แก่ สึกขาหรือการศึกษา คือการเรียนรู้ฝึกฝนพัฒนา มนุษย์ที่ฝึก ศึกษา หรือพัฒนาแล้ว ชื่อว่า “สัตว์ประเสริฐ” เป็นผู้รู้จักดำเนินชีวิตาที่ดั่งงามด้วยตนเอง และช่วยให้สังคมดำรงอยู่ในสันติสุขโดยสวัสดิ์

มนุษย์ที่ชื่อว่า ผึก ศึกษา หรือพัฒนาตน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนผู้เป็นสมาชิกใหม่ของมนุษยชาติ พึงมีคุณสมบัติที่เป็นต้นทุน 7 ประการ ที่เรียกว่า แสงเงินแสงทองของชีวิตที่ดีงาม หรือ รุ่งอรุณของการศึกษา ซึ่งเป็นหลักประกันของชีวิตที่จะพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้เป็นสัตว์ประเสริฐอย่างแท้จริง ดังนี้

1. กัลยาณมิตตตา (มีกัลยาณมิตร) แสงแห่งปัญญาและแบบอย่าง ที่ดี คือ อยู่ร่วมหรือใกล้ชิดกัลยาณชน เริ่มต้นแต่มีพ่อแม่เป็นกัลยาณมิตรในครอบครัว รู้จักคบคน และเข้าร่วมสังคมกับกัลยาณชน ที่มีอิทธิพลชักนำและชักชวนกันให้เจริญงอกงามในการพัฒนาพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา โดยเฉพาะให้เรียนรู้และพัฒนากการสื่อสารสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ด้วยเมตตาที่มีศรัทธาที่จะ ดำเนินตามแบบอย่างที่ดี และรู้จักใช้ปัจจัยภายนอก ทั้งที่เป็นบุคคล หนังสือ และเครื่องมือสื่อสารทั้งหลาย ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาความรู้ และความดีงาม เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาชีวิต แก้ปัญหาและทำการสร้างสรรค์

2. สีสัมปทา (ทำดีให้ถึงพร้อม) มีวินัยเป็นฐานของการพัฒนาชีวิต คือรู้จักจัดระเบียบความเป็นอยู่กิจกรรมกิจการและสิ่งแวดล้อมให้อื้อโอกาสแก่การพัฒนาชีวิต อย่างน้อยมีศีลขั้นพื้นฐาน คือ มีพฤติกรรมที่ถูกต้องในความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม ด้วยการอยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อย่างเกื้อกูลไม่เบียดเบียนกัน และในความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุด้วยการกินใช้ปัจจัย 4 ตลอดจนอุปกรณ์เทคโนโลยีทั้งหลาย ในทางที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิต เกื้อหนุนการศึกษาการสร้างสรรค์ และระบบคุณธรรมของธรรมชาติ

3. ฉันทสัมปทา (ทำฉันทให้ถึงพร้อม) มีจิตใจใฝ่รู้ใฝ่สร้างสรรค์ คือเป็นผู้มีพลังแห่งความใฝ่รู้ใฝ่ดีใฝ่ทำ ใฝ่สร้างสรรค์ ใฝ่สัมฤทธิ์ ใฝ่ความเป็นเลิศอยากช่วยทำทุกสิ่งทุกคน ที่ตนประสบเกี่ยวข้องให้เข้าถึงภาวะที่ดีงาม ไม่หลงติดอยู่แค่คิดจะได้จะเอา แต่ควรหาความสุขจากการศึกษาและมีความสุขจากการทำสิ่งที่ดีงาม ด้วยการใช้อย่างสมองและมือในการสร้างสรรค์

4. อุตตสัมปทา (ทำตนให้ถึงพร้อม) มุ่งมั่นฝึกตนจนเต็มสุดภาวะความคนจะให้ได้ คือ ระวังอยู่เสมอถึงความจริงแท้แห่งธรรมชาติของมนุษย์ผู้เป็นสัตว์ที่ฝึกได้ และต้องฝึกซึ่งเมื่อฝึกแล้วจะประเสริฐเลิศสูงสุดแล้วตั้งใจฝึกตนจนมองเห็นความยากลำบากอุปสรรคและปัญหาเป็นจุดเวทีที่ทดสอบและพัฒนาสติปัญญา ความสามารถ มีจิตสำนึกในการพัฒนาตนยิ่งขึ้นไปจนเต็มสุดแห่งศักยภาพ ด้วยการพัฒนาที่พร้อมทุกด้าน ทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา

5. ทิฏฐิสัมปทา (ทำให้ทิฏฐิให้ถึงพร้อม) ถือหลักเหตุปัจจัยมองอะไรๆ ตามเหตุและผล คือ ตั้งอยู่ในหลักความคิดความเชื่อถือที่ดีงามมีเหตุผล อย่างน้อยถือหลักเหตุปัจจัย ที่จะนำไปสู่การพิจารณาไตร่ตรองสืบสวนค้นคว้าเป็นทางเจริญปัญญา และเชื่อการกระทำว่าเป็นอำนาจใหญ่สุดที่บันดาลชะตากรรม กับทั้งมีพฤติกรรมและจิตใจที่อยู่ในอำนาจเหตุผล แม้จะใฝ่ทำให้สำเร็จ

และดีงามสูงสุด ก็รู้เท่าทันความเป็นไปได้ในขอบเขตของเหตุผลและปัจจัยที่มีและที่ทำ ถึงสำเร็จก็ไม่หลงลอย ถึงพลาดก็ไม่หงอยงง ดำรงจิตผ่องใสเป็นอิสระได้ ไม่ว้าวามโวยวายเอาแต่ใจตน ตลอดจนไม่ปล่อยตัวเลื่อนไหลไปตามกระแสความตื่นข่าวและค่านิยม

6. อธิปมาทสัมปทา (ทำความไม่ประมาทให้ถึงพร้อม) ตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาทคือ มีจิตสำนึกในความเที่ยง มองเห็นตระหนักรู้ถึงความไม่คงที่ไม่คงทน และไม่คงตัว ทั้งของชีวิตและสิ่งทั้งหลายรอบตัว ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัยทั้งภายในและภายนอกตลอดเวลา ทำให้นิ่งนอนใจอยู่ไม่ได้และมองเห็นคุณค่าความสำคัญของกาลเวลา แล้วกระตือรือร้นขวนขวายเร่งศึกษาและป้องกันแก้ไขเหตุปัจจัยของความเสื่อม และเสริมสร้างเหตุปัจจัยของความเจริญงอกงามโดยใช้เวลาทั้งคืนวันที่ผ่านมาให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

7. โยนิโสมนสิการสัมปทา (ทำให้โยนิโสมนสิการให้ถึงพร้อม) ฉลาดคิดแยกคายให้ได้ประโยชน์และความจริง คือ รู้จักคิด รู้จักพิจารณา มองเป็น คิดเป็น เห็นสิ่งทั้งหลายตามที่มันเป็นไปในระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยโดยใช้ปัญญาพิจารณาสอบสวนสืบค้นวิเคราะห์วิจัย ไม่ว่าจะเพื่อให้เห็นความจริง หรือเพื่อให้เห็นแง่ด้านที่จะใช้ประโยชน์ กับทั้งสามารถแก้ไขปัญหาและจัดทำดำเนินการต่างๆ ให้สำเร็จได้ด้วยวิธีการแห่งปัญญาที่จะทำให้พึ่งตนเองและเป็นที่พึ่งของคนอื่นได้

เมื่อไตรธรรมที่เป็นบุญนิมิต 7 ประการนี้ แม้อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดมีในบุคคลแล้ว เมื่อนั้นย่อมเป็นอันหวังได้ว่าเขาจักเจริญ พัฒนา ทำให้มาก ซึ่งมีมรรคมงคล 8 ประการอันประเสริฐ คือ จักดำเนินก้าวไปในมรรคมาปฏิบัติ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น ฉันทะ ในรูปศัพท์เต็มว่า ฉันทะ เมื่อรวมกับองค์ธรรมอื่นๆ เป็น 7 ประการ เป็นจุดเริ่มต้นของการก้าวไปในมรรค ซึ่งเป็นหลักการดำเนินชีวิตที่ดีงามตามหลักของพระพุทธศาสนา ในแง่หนึ่งการดำเนินชีวิตตามหลักมรรคมงคล 8 นั้น เป็นหลักการศึกษาตามหลักของพระพุทธศาสนา ฉันทะเป็นหลักธรรมที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนา การเริ่มสนใจ พอใจและชอบใจในการเรียนหรือทำกิจการงานต่างๆ ก็จะทำให้เกิดผลสำเร็จ แต่ถ้าขาด ฉันทะ ในการเรียนตลอดถึงในการทำงานทำให้ไม่สนใจ ไม่พอใจ และไม่ชอบใจ ก็จะทำให้เกิดหนทางแห่งความไม่สำเร็จในการเรียนและการทำงานต่างๆ

1.1.3 สาระการเรียนรู้อริยธรรมพระพุทธศาสนา

พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตฺโต (2545: 1 - 9) พระพุทธศาสนา คือ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้า คือ ท่านผู้ตรัสรู้ หรือผู้รู้อย่างแจ่มแจ้ง ซึ่งแนะนำให้ยกฐานะของมนุษยชาติขึ้นสู่ความบริสุทธิ์ สะอาด (ด้วยศีล) ความสงบระงับ (ด้วยสมาธิ) และความเข้าใจแจ่มแจ้ง (ด้วยปัญญา)

กระทรวงศึกษาธิการได้เห็นชอบให้กรมวิชาการดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรทุกระดับ และมีคำสั่งให้ทุกโรงเรียนร่วมกันพัฒนาหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กำหนดแนวทางจัดการเรียนรู้สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ในส่วนที่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา สถาบันควรศึกษาจัดให้ผู้เรียนที่นับถือศาสนาพุทธได้เรียนรู้ประมาณ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

1. สารการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ศึกษาวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ สร้างความคิดรวบยอด นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพปัญหาชีวิต สภาพปัญหาชีวิต สภาพแวดล้อมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตระหนักและคุณค่าในเรื่องต่อไปนี้

พระพุทธ เกี่ยวกับประวัติและความสำคัญของพระพุทธศาสนา เรื่อง พระพุทธศาสนามีทฤษฎีและวิธีการที่เป็นสากล และมีข้อปฏิบัติที่ยึดทางสายกลางพระพุทธศาสนา เน้นพัฒนาศรัทธาและปัญญาที่ถูกต้อง วิเคราะห์สังคัมชัมพูทวีป และคติความเชื่อทางศาสนา สมัยก่อนพระพุทธเจ้า พุทธประวัติ สรุปวิเคราะห์พุทธประวัติด้านการตรัสรู้ และการก่อตั้งพระพุทธศาสนา ชาดก เรื่องเวสสันดรชาดก วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องในวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพระพุทธศาสนาในท้องถิ่น

พระธรรม เกี่ยวกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง พระรัตนตรัย (วิเคราะห์ความหมายและคุณค่าของพุทธะ) อริยสัจ 4 ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้): ขันธ์ 5 นามรูป สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) : หลักธรรม นิยาม 5 วิทก 3 นิโรธ (ธรรมที่ควรรู้) : ภาวนา 4 มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) : พระสัทธรรม 3 ปัญญาวิมุตติธรรม 4 พละ 5 อุบาสกธรรม 5 มงคล 38 ในเรื่องสงเคราะห์บุตร สงเคราะห์ภรรยา และสันโดษ พุทธสุภาษิต คือ จิตฺตํ ทนฺตํ สุขาวหํ (จิตที่ฝึกดีแล้ว นำสุขมาให้) น อจุจาวจํ ปณฺธิตา ทสฺสยนฺติ (บัณฑิตย่อมไม่แสดงอาการขึ้นๆ ลงๆ) นตฺถิ โลเก อนนฺทิโต (คนที่ไม่ถูกนิทา ไม่มีในโลก) โกรธํ หตฺวาสุขํ เสติ (ฆ่าความโกรธได้ย่อมอยู่เป็นสุข) พระไตรปิฎก วิเคราะห์ความสำคัญและคุณค่าของพระไตรปิฎก เรื่องนำรู้จากไตรปิฎก การคล่องตนเป็นผลเมื่องที่ดี ศัพท์ทางพระพุทธศาสนา คือ ภพ ภูมิ การบริหารจัดการและเจริญปัญญา สวดมนต์แปลแผ่เมตตา วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารเจริญปัญญาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้คุณภาพชีวิตและสังคม พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิกา 2 วิธี คือ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ และวิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พระสงฆ์ เกี่ยวกับ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา เรื่องพระอัสสชิ พระกัสาโคตรมีเถรี พระนางมัลลิกา และหมอชิวก โกมารภัก ขาวพุทธตัวอย่าง พระนาคเสน พระยามิลินท์ สมเด็จพระวันรัต (เฮง เขมจารี) พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต สุชีพ ปุญญานุภาพ หน้าที่ชาวพุทธ เรื่องการ

เข้าใจในกิจของพระภิกษุ เช่น การศึกษา การปฏิบัติธรรม และการบวชที่ดี การศึกษาเรื่องคุณสมบัติของทายก ทายิกาและปฎิคาหก การรักษาศีล 8 การเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นสมาชิกขององค์กรชาวพุทธ การเป็นชาวพุทธที่ดีตามหลักทศเปื้องบนในทศ 6 การเข้าค่ายพุทธธรรม การเข้าร่วมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ศาสนพิธี เรื่องของประเภทของพุทธศาสนพิธี ศาสนพิธีเนื่องด้วยพุทธบัญญัติ พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ พิธีเวียนเทียน ถวายสังฆทาน ถวายผ้าอาบน้ำฝน พิธีทอดกฐิน พิธีปวารณา ศาสนพิธีที่นำพระพุทธศาสนาเข้าไปเกี่ยวเนื่อง เช่น การทำบุญเลี้ยงพระในโอกาสต่าง ๆ มารยาทชาวพุทธและการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ เรื่องการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุทางกาย วาจา และใจที่ประกอบด้วยเมตตา การปฏิสังขณต่อพระภิกษุในโอกาสต่าง ๆ สัมมนาพระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาและพัฒนา เรื่องพระพุทธศาสนากับการศึกษาที่สมบูรณ์ เพื่อให้เกิดศรัทธาที่อย่างยั่งยืนต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันสังคม และสามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเองและสังคมโดยรวม

2. สาระการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ศึกษาวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ สร้างความคิดรวบยอด นำภูมิปัญญาท้องถิ่นสภาพปัญญาชีวิต สภาพแวดล้อมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจตระหนักและเห็นคุณค่าในเรื่องต่อไปนี้

พระพุทธ เกี่ยวกับ ประวัติและความสำคัญพระพุทธศาสนา เรื่องลักษณะประชาธิปไตยในพระพุทธศาสนา หลักการของพระพุทธศาสนากับหลักวิทยาศาสตร์ พระพุทธศาสนาเน้นการฝึกหัดอบรมตน การพึ่งตนเอง และการมุ่งอิสรภาพ การคิดตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาและการคิดแบบวิทยาศาสตร์ พุทธประวัติ วิเคราะห์พุทธประวัติ ด้านวิธีการสอน การเผยแผ่พระพุทธศาสนาตามแนวพุทธจริยา ชาดก เรื่องมโหสถชาดก วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา หลักธรรม คติธรรมที่เกี่ยวข้องกับวันธรรมสวนะและเทศกาลสำคัญ ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพระพุทธศาสนา มุ่งอนุรักษ์ศาสนวัตถุ ศาสนสถานในท้องถิ่น

พระธรรม เกี่ยวกับ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่องพระรัตนตรัย (วิเคราะห์ความหมายและคุณค่าของธรรมะ) อริยสัจ 4 ทุกข์ (ธรรมที่ควรรู้) : ชั้น 5 โลกธรรม 8 สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) กรรม - กรรม 12 มิจฉาวณิชา 5 นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) วิมุตติ 5 มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) อปปริหานิยธรรม 7 ปาปณิกรรม 3 ทิฏฐธัมมิกัตถสังวัตตนิกกรรม 4 โภคอาทิยะ 5 อริยวัฑฒิ 5 มงคล 38 ในเรื่องเมื่อถูกโลกธรรมจิตไม่หวั่นไหว จิตไม่เศร้าหมอง จิตเกษม พุทธสุภาษิต คือ ปฏฐูปการี ฐูรวา อุฏฐาตา วินุเท ธนั (คนขยันเอาการเอางาน กระทำเหมาะสม ย่อมหาทรัพย์ได้) วายเมเถว บุริโส ยาวอดตุลลุต นิปปทา (เกเป็นคนควรจะพยายาม จนกว่าจะประสบผลสำเร็จ) สนตุฏฐี ปรมั ธนั (ความ

สันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง) อธิณาทานํ ทุกฺขํ โลก (การเป็นหนี้เป็นทุกข์ในโลก) พระไตรปิฎก วิเคราะห์ การสังคายนา และการเผยแผ่พระไตรปิฎก เรื่องน่ารู้จากไตรปิฎก คนครองเรือนที่ร้ายและที่ดี 10 ประเภท ศัพท์ทางพระพุทธศาสนา คือ โพธิปักขิยธรรม วาสนา – บารมี การบริหารจัดการเจริญปัญญา สวดมนต์แปลและแผ่เมตตา วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการเจริญปัญญา ฝึกการบริหารจิต และเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้การพัฒนาการเรียนรู้ คุณภาพชีวิตและสังคม และวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ 2 วิธีคือ วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ และ วิธีคิดแบบวิภาษวาท ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พระสงฆ์ เกี่ยวกับ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา เรื่องพระอนุรุทธะ พระองคฺคิมาล พระธัมมทินนาเถรี จิตตคหบดี ชาวพุทธตัวอย่าง สมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ) พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันทภิกขุ) ดร.เอ็มเบดการ์ หน้าที่ชาวพุทธ เรื่อง การบรรพชาอุปสมบทในพระพุทธศาสนา ประโยชน์ของการบรรพชาอุปสมบท การบวชแม่ชี ธรรมจาริณี และเนกขัมมณารี การศึกษาพุทธศาสนวันอาทิตย์และธรรมศึกษา การปลูกจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในสังคมพุทธ การปฏิบัติตนที่เหมาะสมในฐานะผู้ปกครองและอยู่ในปกครอง ตามหลักทศเบื่องล่างทศ 6 การเข้าค่ายพุทธธรรม เข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การแสดงตนเป็น พุทธมามกะ มรณาทชาวพุทธและการปฏิบัติตนต่อพระภิกษุ เรื่อง การแสดงความเคารพตามหลักพระพุทธศาสนาต่อพระรัตนตรัย ปุชณียสถาน ปุชณียวัตถุ และปุชณียบุคคล การปฏิสังขารตามหลักปฏิสังขาร 2 ศาสนพิธี เรื่องความหมายความสำคัญพิธีกรรมในพิธีกรรม บทสวดมนต์ของนักเรียน งานพิธี คุณค่าและประโยชน์พิธีบรรพชาอุปสมบท ณ สมบัติผู้บรรพชาอุปสมบท เครื่องอัฐบริขาร สัมมานาพระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาและการพัฒนา เรื่องพุทธศาสนากับการเมืองและสันติภาพ เพื่อให้เกิดศรัทธาอย่างยิ่งต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันในสังคม และสามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเองและสังคมโดยรวม

3. สารการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ศึกษาวิเคราะห์ ฝึกปฏิบัติ สร้างความคิดร่วมยอด นำภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพปัญหาชีวิต สภาพแวดล้อมเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ เพื่อให้มีความเข้าใจตระหนักและเห็นคุณค่าในเรื่องต่อไปนี้

พระพุทธ เกี่ยวกับ ประวัติละความสำคัญของพระพุทธศาสนา เรื่องพระพุทธศาสนาเป็นศาสตร์แห่งการศึกษา พระพุทธศาสนาเน้นความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยและวิธีแก้ไขปัญหาพระพุทธศาสนาฝึกคนไม่ให้ประมาท พระพุทธศาสนามุ่งประโยชน์สุขและสันติภาพแก่บุคคลสังคม และโลก พุทธประวัติ สรูปและวิเคราะห์พุทธประวัติด้านการบริหารและการธรรมรักษ

พระพุทธศาสนา วิเคราะห์ พระพุทธเจ้าในฐานะมนุษย์ผู้ฝึกตนได้อย่างสูงสุด พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน ชาดก เรื่องมหาชน วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ศึกษาวิเคราะห์หลักธรรม อภิปรายเกี่ยวเนื่องในวันธรรมสวนะและเทศกาลที่สำคัญ ศึกษาวิเคราะห์คุณค่าผลงานภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านพระพุทธศาสนา มุ่งอนุรักษ์ศาสนวัตถุ และศาสนสถานในท้องถิ่น

พระธรรม เกี่ยวกับ หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง พระรัตนตรัย (วิเคราะห์ความหมายและคุณค่าของสังฆะ) อริสัจ 4 ทุกข์ (ธรรมที่รู้) ชันธ์ 5 จิต เจตสิก สมุทัย (ธรรมที่ควรละ) ธรรมนิยาม ปฏิจจสมุปบาท นิรวณ 5 อุปทาน 4 นิโรธ (ธรรมที่ควรบรรลุ) นิพพาน มรรค (ธรรมที่ควรเจริญ) อธิปไตย 3 สาราณียธรรม 6 ทศพิทธาธรรม 10 วิปัสสนาญาณ 9 มงคล 38 ในเรื่อง ความเพียรเผากิเลส ประพฤติพรหมจรรย์ เห็นอริสัจ บรรลุนิพพาน พุทธสุภาษิต คือ ราชชา มุขี มนุสฺสานิ (พระราชาเป็นประมุขของประเทศ) สติ โลกมี ชาคโร (สติเป็นเครื่องตื่นในโลก) นตฺถิ สนฺติปรมํ สุขํ (สุขอื่นยิ่งกว่าความสงบไม่มี) นิพพานํ ปรมํ สุขํ (นิพพานเป็นสุขอย่างยิ่ง) พระไตรปิฎก วิธีการศึกษาและค้นคว้าพระไตรปิฎก เรื่องนำรู้จากพระไตรปิฎก มหาสารโฆปมสูตร ศัพท์ทางพระพุทธศาสนา คือ ฌานสมาบัติ – ผลสมาบัติ – นิโรธสมาบัติ สัมมัตตะ – มิจฉัตตะ การบริหารจัดการเจริญปัญญา สวดมนต์ แปลและแผ่เมตตา วิธีปฏิบัติและประโยชน์ของการบริหารจัดการและเจริญปัญญา ฝึกการบริหารจิตและเจริญปัญญาตามหลักสติปัฏฐาน นำวิธีการบริหารจัดการและเจริญปัญญาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ คุณภาพชีวิตและสังคม พัฒนาการเรียนรู้ด้วยวิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ สรุปทั้ง 10 วิธี ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

พระสงฆ์ เกี่ยวกับ ประวัติพุทธสาวก พุทธสาวิกา เรื่องพระอานนท์ พระปฏาจารย์เถรี จูฬสุภัททา สมุนมาลาการ ชาวพุทธตัวอย่าง เรื่อง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระโพธิญาณเถร (ชา สุภัทโท) พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) อนาคติก ธรรมปาละ หน้าทีชาวพุทธ เรื่อง วิเคราะห์หน้าที่และบทบาทของพระภิกษุในฐานะพระนักเทศ พระธรรมทูต พระธรรมจาริก พระวิทยากร พระวิปัสสนาจารย์ และพระนักพัฒนา วิเคราะห์หน้าที่ของอุบาสก อุบาสิกาที่มีต่อสังคมไทยในปัจจุบัน วิเคราะห์เกี่ยวกับการปกป้องคุ้มครองพระพุทธศาสนาของพุทธบริษัทในสังคมไทย การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวตามหลักทิศเบื้องหลังในทิศ 6 การเข้าค่ายพุทธธรรม การเข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา การแสดงตนเป็นพุทธมามกะ มารยาทชาวพุทธและการปฏิบัติตนที่เหมาะสมต่อพระภิกษุ เรื่อง การบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติและโลก การปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับพระภิกษุ ทางกายวาจา ใจ ศาสนพิธี เรื่อง บุญพิธี ทานพิธี กุศลพิธี วิเคราะห์คุณค่าละโยชน์ของศาสนพิธี สัมมนาพระพุทธศาสนากับการแก้ปัญหาและการพัฒนา เรื่อง พระพุทธศาสนากับการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้เกิดศรัทธาอย่างยิ่งต่อพระรัตนตรัย และรักการเรียนรู้พระพุทธศาสนา ประพฤติปฏิบัติตนเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในการอยู่ร่วมกันใน

สังคม และสามารถนำหลักธรรมไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ การทำงานอย่างมีคุณค่าต่อชีวิตตนเอง ละสังคมโดยรวม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา

จินดารัตน์ ปิรมณี (2545: 110-128) ได้ศึกษาการพัฒนาขั้นตอนในการเรียนของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี เพื่อศึกษาผลของการฝึกอบรมการพัฒนาขั้นตอนในการเรียนสำหรับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี กลุ่มทดลอง 1 จำนวน 22 คน และกลุ่มทดลอง 2 จำนวน 21 คน กลุ่ม ทดลอง 1 ได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นเวลา 3 วัน 2 คืน กลุ่มทดลอง 2 ได้รับการฝึกอบรมเชิง ปฏิบัติการเป็นเวลา 3 วัน 2 คืน และการฝึกฝนพัฒนาตนในสถานการณ์จริงเป็นเวลา 4 สัปดาห์ ส่วน กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการฝึกฝนพัฒนาตนในสถานการณ์จริง เครื่องมือ ที่ใช้คือ แบบวัดขั้นตอนในการเรียนและหลักสูตรฝึกอบรมพัฒนาขั้นตอนในการเรียน ผลการศึกษารูปได้ ว่า นักศึกษาที่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาขั้นตอนในการเรียน มีขั้นตอนในการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ ไม่ได้รับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาขั้นตอนในการเรียน และวิธีการพัฒนาขั้นตอนในการเรียนของนักเรียน ของนักศึกษาที่ดีที่สุดคือวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมกับการฝึกฝนพัฒนาตนเองในสถานการณ์จริง

จิตินาฏ เหลืองอ่อน (2547: 77-80) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณา เหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมและการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติเพื่อพัฒนาขั้นตอนในการเรียนของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีคะแนนขั้นตอนในการ เรียนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทน์ที่ 25 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน และสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน ดำเนินการทดลองโดยให้กลุ่มทดลอง ที่ 1 ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับ การฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ การเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งเป็น 3 ระยะคือ ก่อนการทดลอง หลังการ ทดลอง และติดตามผล ผลการศึกษพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการ ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มมีขั้นตอนในการเรียนระยะ หลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะ ก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พระมหานพพร อริยาโณ (2551 : 98-109) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนในการ เรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดศรีสุ ดาม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 352 รูป เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็น แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนในการ เรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไป

หา ปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับอาจารย์ ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ลักษณะทางกายภาพในมหาวิทยาลัย สัมพันธภาพระหว่างนิสิตกับเพื่อน ภาระงานที่นิสิตรับผิดชอบ และนิสัยทางการเรียน

พระมหาสมคิด โครธา (2547: 65-68) ได้ศึกษาการใช้อิทธิบาท 4 ในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2545 จำนวน 328 รูป เครื่องมือเครื่องใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 57 ข้อ ผลการศึกษาพบว่า นิสิตมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย ใช้อิทธิบาท 4 คือ ฉันทะ วิริยะ จิตตะและวิมังสา ในการเรียนทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก นิสิตที่มีสถานภาพแตกต่างกันใช้อิทธิบาทในการเรียนต่างกัน พระภิกษุใช้อิทธิบาทด้านฉันทะและจิตตะในการเรียนแตกต่างกับสามเณร นิสิตชั้นปีที่ 4 ใช้อิทธิบาท 4 ด้านฉันทะและวิริยะในการเรียนแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 4 ใช้อิทธิบาทด้านจิตตะในการเรียนแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 และใช้อิทธิบาทด้านวิมังสาในการเรียนแตกต่างกับนิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตคณะพุทธศาสตร์ใช้อิทธิบาทด้าน ฉันทะ วิริยะ และจิตตะ แตกต่างกับนิสิตคณะครุศาสตร์คณะสังคมศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์ ส่วนนิสิตคณะพุทธศาสตร์และคณะมนุษยศาสตร์ใช้อิทธิบาทด้านวิมังสาในการเรียนแตกต่างกับนิสิตคณะครุศาสตร์และคณะสังคมศาสตร์ นิสิตที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ใช้อิทธิบาท 4 ในการเรียนแตกต่างกัน

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชา

พระพุทธศาสนา

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

โจนส์ (Jones. 1970: 42-48) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกรับผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9 - 11 ปี มีความรู้สึกรับผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไป จะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อยๆ จนถึงอายุ 16 - 17 ปี จะคงที่ครั้งหนึ่ง

พรพรณี ข. เจนจิต (2538: 264) ได้สรุปลักษณะทั่วไปของวัยรุ่นระดับมัธยมศึกษาไว้ว่า เมื่ออยู่ในชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในช่วงวัยรุ่น จะมีลักษณะการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย ทางด้านชีววิทยา และทางด้านการปรับสภาพจิตใจ เด็กจะเริ่มสนใจเกี่ยวกับรูปร่าง หน้าตา และสรีระของตัวเองอย่างมาก เป็นวัยที่ถือว่ามีความสัมพันธ์กับพ่อแม่มากที่สุด แต่สิ่งนี้จะถือเป็นกฎเกณฑ์คงไม่ได้

เพราะในปัจจุบันพ่อแม่ส่วนใหญ่ได้มีการเปลี่ยนแปลงความคิดของตนและพร้อมที่จะทำความเข้าใจกับวัยรุ่นมากขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีผลทำให้นักเรียนมีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น ระดับความรับผิดชอบ ความสามารถในการปรับตัว รวมถึงทัศนคติต่อเรื่องต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า ระดับชั้น น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.1.2.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970: 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำ ความสามารถซึ่งอยู่ภายในและที่แสดงออกให้เห็น

แมคคอนเนล (McConnell. 1974: 2) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออกเพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เช่น ค่านิยม แรงจูงใจ

มิสเชล (Mishel. 1976: 2) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะพิเศษของแบบแผนพฤติกรรม รวมทั้งความคิดและอารมณ์ ซึ่งเป็นลักษณะนิสัยประจำตัวของบุคคลที่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์หรือสถานการณ์

นิภา นิธยาน (2530: 23) กล่าวว่า คำว่าบุคลิกภาพ (Personality) มาจากรากศัพท์ ภาษาลาตินว่า Persona ซึ่งแปลว่า หน้ากากที่ตัวละครกรีกและโรมันสวมใส่ก่อนสวมใส่ เพื่อแสดงบุคลิก ลักษณะที่แตกต่างกันให้ผู้ดูสามารถเห็นได้แม้ในระยะไกล

สิริชัย ประทีปฉาย (2533: 3) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพเป็นลักษณะรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2533: 19) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือคุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคลแสดงออกโดยพฤติกรรมที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

ศรัทธม ธนภูมิ (2535: 14) ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกซ้ำๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และสังเกตได้จากความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทัศนคติ ภาพพจน์ที่เกี่ยวกับตนและความประพฤติ

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2539: 5) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลในด้านต่างๆ ทั้งส่วนภายนอกที่มองเห็นชัด เช่น รูปร่าง หน้าตา กิริยา มารยาท การแต่งตัว วิธี

พูดจา การนั่ง ยืน และส่วนภายในที่มองเห็นได้ยาก เช่น สติปัญญา ความถนัด ลักษณะทางอารมณ์ ความใฝ่ฝัน ค่านิยม ความสนใจ ปรัชญาชีวิต

สถิติ วงศ์สวรรค์ (2540: 4) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลทั้งลักษณะภายนอก ภายใน และปัจจัยต่างๆ อันมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

อารี พันธมณี (2544: 67) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเอกลักษณ์ที่แสดงออกทั้งด้านความคิด ความรู้สึก ความสนใจ สติปัญญา รวมทั้งด้านสรีระ บุคลิกภาพภายนอกภายใน ทำให้แยกแยะความแตกต่างของบุคคลได้ และบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปความหมายของบุคลิกภาพได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะ เฉพาะของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะรวมทั้งภายในและภายนอก คือเป็นลักษณะทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ที่แสดงออกหรือตอบสนองต่อสถานการณ์หนึ่งๆ

2.1.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

เฮอร์ลอค (สุदीใจ ผาแก้วมณี. 2542: 15-16; อ้างอิงจาก Hurlock. 1978) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นผลรวมของพัฒนาการทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่มีระบบระเบียบที่สลับซับซ้อนสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันในทุกๆ ด้าน ซึ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการของบุคลิกภาพแบ่งได้เป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบทางพันธุกรรมและสรีรวิทยา

1.1 พันธุกรรม พันธุกรรมเป็นตัวถ่ายทอดสิ่งที่เป็นมรดกทางกรรมพันธุ์จากพ่อแม่ และบรรพบุรุษ เป็นตัวกำหนดขอบเขตความสามารถต่างๆ ของมนุษย์ รวมทั้งลักษณะต่างๆ ของร่างกาย เช่น สีตา สีผม โครงสร้างของรูปร่างหน้าตา โดยมีสิ่งแวดล้อม เช่น ลักษณะการเลี้ยงดูพ่อแม่ ลักษณะ ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เป็นตัวกระตุ้นหรือตัวกดให้บุคคลนั้นพัฒนาไปได้เต็มตามศักยภาพหรือไม่ ทั้งทางด้านสติปัญญา รูปร่าง หน้าตา รวมทั้งลักษณะทางอารมณ์ โดยนักจิตวิทยาบางพวกมีความเชื่อว่า ลักษณะทางอารมณ์บางอย่างเป็นลักษณะเฉพาะตัวของเด็กแต่ละคน เช่น เด็กบางคนปรับตัวง่าย ยอมรับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้เร็ว เด็กพวกนี้จะมีอารมณ์ดี เด็กบางคนจะปรับตัวยาก เด็กจะรู้สึกเครียดหรือตื่นเต้นง่าย ปรับตัวช้า

1.2 องค์ประกอบทางสรีรวิทยา เป็นผลจากพันธุกรรมและพัฒนาการตามวัย ซึ่งจะพัฒนาไปสู่สุกภาวะ แต่ละบุคคลจะมีระยะเวลาการเจริญเติบโตไม่เท่ากัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตไม่เท่ากัน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย ได้แก่ พันธุกรรม ระดับฮอร์โมน อาหาร สภาพของร่างกายขณะนั้น อารมณ์ของเด็กจะพัฒนาไปได้ช้ากว่าปกติ ถ้าเด็กมีปัญหาเรื่องขาดอาหาร การเกิดอุบัติเหตุทำให้เกิดความพิการหรือมีความผิดปกติของอวัยวะต่างๆ เช่น

สมอง ต่อมไทรอยด์ การที่บุคคลมีสุขภาพไม่แข็งแรงหรือพิการ ย่อมส่งผลต่อบุคลิกภาพ ทั้งจากการที่บุคคล ภายนอกมองเห็นว่าลักษณะรูปร่างของเขาไม่แข็งแรงสมบูรณ์ และตัวบุคคลนั้นๆของตนเอง อาจทำให้บุคคลนั้นรู้สึกมีปมด้อยได้

2. องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

2.1 ประสบการณ์ในวัยเด็ก ความสัมพันธ์กับมารดาหรือตัวแทนของมารดาและความสัมพันธ์ในครอบครัว เป็นสิ่งที่เด็กจะเรียนรู้และเลียนแบบ จะสังเกตได้ว่า เด็กมักจะมีบุคลิกภาพหลายอย่างคล้ายพ่อแม่หรือบุคคลใกล้ชิดในวัยเด็ก

2.2 อิทธิพลของวัฒนธรรม ผลของวัฒนธรรม ศาสนา ความเชื่อ จะมีอิทธิพลต่อค่านิยม

และทัศนคติของบุคคล เช่น สังคมอเมริกันให้ความสำคัญกับเรื่องเศรษฐกิจ การรู้จักพึ่งตนเองจะพบว่าคนอเมริกันมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

2.3 เหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต บุคคลแต่ละคนจะได้รับประสบการณ์ไม่เหมือนกันตั้งแต่เกิด เช่น เป็นบุตรลำดับที่เท่าใด สถานภาพของบุคคล บทบาทที่เปลี่ยนไป สิ่งเหล่านี้จะมีอิทธิพลทำให้บุคลิกภาพของบุคคลเปลี่ยนไป

จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ สรุปได้ว่าบุคลิกภาพของบุคคลได้รับอิทธิพลจากพันธุกรรม คือ ลักษณะที่ได้รับจากการถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ สิ่งแวดล้อม คือประสบการณ์ที่ได้จากสังคม ครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู วัฒนธรรม เป็นต้น และช่วงอายุหรือช่วงเวลา ของชีวิต คือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหรืออายุ เหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

2.1.2.3 โครงสร้างบุคลิกภาพ

สุชา จันทน์เอม (2536: 88-89) สรุปโครงสร้างบุคลิกภาพของมนุษย์ไว้ดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกายและอารมณ์ (Physical and Temperament) เป็นคุณสมบัติทางด้านร่างกาย ความสมบูรณ์ ตลอดจนหน้าตา และยังมีลักษณะด้านอารมณ์ของบุคคล เช่น อารมณ์มั่นคงหรืออ่อนไหว ซึ่งเป็นลักษณะที่มีผลต่อคนอื่นและตัวเอง

2. เซวณปัญญาและความสามารถอื่นๆ เป็นคุณสมบัติที่ทำให้บุคคลแตกต่างกัน เซวณปัญญาและความสามารถอื่นๆ จึงเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

3. ค่านิยมและความสนใจ เป็นโครงสร้างของบุคลิกภาพที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความสนใจและค่านิยมที่บุคคลนับถือ หรือยึดถือต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

4. เจตคติทางสังคม เป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างของมนุษย์ ที่จะทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพอย่างไร

5. แรงจูงใจ เป็นตัวส่งเสริมให้บุคคลกระทำการสิ่งใดด้วยความมุ่งมั่น ซึ่งรวมถึงแรงจูงใจของจิตสำนึกและจิตใต้สำนึก

6. ลักษณะการแสดงออก เป็นการแสดงออกของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป เช่น เป็นคนสุภาพ ชอบสังคม มีเหตุผล มีวิจารณ์ญาณ เป็นต้น

7. แนวโน้มของความผิดปกติทางจิต เป็นลักษณะที่แสดงให้เห็นว่าบุคคลมีลักษณะจิตใจอย่างไร ซึ่งจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ

กล่าวโดยสรุป คือ โครงสร้างบุคลิกภาพประกอบด้วยลักษณะรวมทั้งร่างกาย เช่น รูปร่าง หน้าตา เป็นต้น และลักษณะทางจิตใจ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ เป็นต้น

2.1.2.4 ทฤษฎีบุคลิกภาพแสดงตัว-เก็บตัว

คาร์ล จี จุง (Allen. 1997: 60-63; อ้างอิงจาก Carl G. Jung. 1969) ได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 2 ลักษณะคือ บุคลิกภาพแสดงตัว (Extrovert Personality of Extraversion) และบุคลิกภาพ เก็บตัว (Introvert Personality of Intraversion) มีคำอธิบายดังนี้

1. บุคลิกภาพแสดงตัว (Extrovert) เป็นการแสดงออกของบุคคลในการแสดงตัวสู่สังคมภายนอก มีความสนใจในสิ่งต่างๆ ภายนอก มีปฏิกริยาตอบสนองไว พร้อมที่จะยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นภายนอกตน มีความต้องการที่จะเข้าสังคม มีนิสัยสนุกสนานร่าเริง มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะออกไปเผชิญกับสังคม ชอบคบหาสมาคมกับเพื่อนๆ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ทางบวก

2. บุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert) เป็นพฤติกรรมของบุคคลที่นำตนเองออกจากสังคมไม่สนใจ สังคมหรือสิ่งแวดล้อมภายนอกหรือประสบการณ์ในชีวิตของบุคคลอื่น จุงเชื่อว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมักมีปัญหาในด้านความสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2539: 28) อธิบายบุคลิกภาพแบบแสดงตัวและเก็บตัว ไว้ว่าบุคลิกภาพแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะกว้างๆ คือ Extraversion และ Introversion ลักษณะ Extraversion คือบุคลิกแบบนิยมเข้าหาสิ่งแวดล้อมนอกตัวทั้งที่เป็นวัตถุ บุคคล และสังคม ลักษณะ Introversion คือ บุคลิกที่ตรงกันข้ามกับแบบ Extraversion ลักษณะทั้ง 2 แบบนี้ย่อมมีส่วนอยู่ในคนเดียวกัน ผู้ใดมีลักษณะอย่างแรกมากกว่าอย่างหลัง ก็จัดผู้นั้นเป็นพวกชอบแสดงตัว (Extravert) ถ้าลักษณะอย่างหลังมีมากกว่าอย่างแรกผู้นั้นก็มีพฤติกรรมต่างๆ น้อมไปในทางชอบ เก็บตัวสนใจเฉพาะเรื่องของตัว (Introvert)

จากการศึกษาทฤษฎีบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพแสดงตัว - เก็บตัว นำเสนอโดยคาร์ล จี จุง (Carl G. Jung) แบ่งบุคลิกภาพของบุคคลเป็น 2 ลักษณะตรงข้ามกัน ได้แก่ บุคลิกภาพแสดงตัว เป็นลักษณะของบุคคลที่ชอบการเข้าสังคม ปรับตัวและ

เปลี่ยนแปลงตนเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ง่าย ตรงข้ามกับบุคลิกภาพเก็บตัว ซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่ชอบอยู่คนเดียว ไม่สนใจกับสังคม มักยึดตัวเองเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงคาดว่าบุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กู๊ด (Good. 1973 : 137) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คุณลักษณะและความสามารถที่ผู้เรียนอันเกิดจากการเรียนการสอน เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและประสพการณ์ของการเรียนรู้ที่เกิดจากการฝึกอบรม หรือเกิดจากการสอน

อัจฉรา สุขารมณ และอรพินท์ ชูชม (2530: 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อนและช่วงเวลาการประเมินอันยาวนาน หรืออีกวิธีอาจวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievement Tests) จะพบว่า การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปเกรดที่ได้จากโรงเรียน เนื่องจากให้ผลที่เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ อีกหลายๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จทางการเรียนจากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วๆไปเพียงครั้งเดียว

จิราภรณ์ เมืองพรวน (2538: 24) ได้กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความสามารถ ทักษะ และสมรรถภาพด้านต่างๆ ของสมองที่พัฒนาขึ้นหลังจากเรียนวิชาต่างๆ โดยพิจารณาจากคะแนนสอบหรือผลงานที่ครูมอบหมายให้ หรือจากทั้งสองอย่าง

มาริษา นาคทับที (2541: 28) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ความสามารถที่ผู้เรียนได้รับหลังจากเรียนวิชานั้นๆ แล้วซึ่งจะทราบว่ามีปริมาณมากน้อยเพียงใดโดยพิจารณาได้จากคะแนนผลสอบแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้สามารถแยกกลุ่มของนักเรียนออกเป็นระดับต่างๆ เช่น สูง กลาง ต่ำ เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ หรือจากประสพการณ์ต่าง ๆ เป็นตัววัดว่าบุคคลได้เกิดการเรียนรู้ไปเท่าใดหรืออย่างไรบ้าง โดยสามารถวัดได้จากการสังเกต การสอบถามหรือการทำการแบบทดสอบต่าง ๆ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แตกต่างกันยังส่งผลต่อการเรียนรู้ในระดับต่อไปของ

บุคคลด้วย ผู้วิจัยจึงคาดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

“นิสสัย” คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck, Arnold; & Meili. 1972: 40)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ชยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

อรพินทร์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ์ (2531: 6) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง ทักษะในการเรียนการศึกษาที่ได้รับฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบ คือ

1. การหลีกเลี่ยงผัดเวลา หมายถึง ความพยายามในการทำงานที่ได้รับมอบหมาย มีความรับผิดชอบในตนเอง มีการวางแผนในการเรียน จัดระบบการเรียนและการทำงาน
2. วิธีการทำงาน หมายถึง วิธีการต่างๆ ที่นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษา ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

“นิสสัย” หมายความว่า ความประพฤติที่เคยชิน (ราชบัณฑิตยสถาน: 2538)

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538: 1) กล่าวว่า นิสัยทางการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจ และเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและการจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้ และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีอุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ชยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภูมิใจในผลการเรียนของตน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน ลักษณะนิสัยหรือพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจในการเรียน ในทางปฏิบัติเป็นวิธีการในการที่กระทำซ้ำๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้น ผู้วิจัยจึงคาดว่านิสัย

ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.5 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

2.1.5.1 ความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต

เรเนอร์ (Raynor. 1982 : 71-116) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นจิตลักษณะที่แตกต่างหากจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคคลใดมีลักษณะสองประการนี้สูงก็อาจคาดได้ว่า เขาจะมีพลังผลักดันให้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในปัจจุบันได้อย่างขยันขันแข็งที่สุด ถ้าผลงานนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นของผลประโยชน์ที่จะได้รับในระยะยาว เช่น ขยันเรียนหนังสือในปัจจุบันเพื่อจะได้งานดีมีชีวิตก้าวหน้าและสุขสบายในอนาคต

จรรยา สุวรรณทัต (2531: 50) กล่าวถึง ความสำคัญของลักษณะของการมองอนาคตว่าเป็นลักษณะทางจิตใจที่สำคัญอย่างหนึ่ง และเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในตัวบุคคลและสังคมซึ่งลักษณะนี้ยังมีความสัมพันธ์กับลักษณะจิตอื่นๆ ของบุคคลด้วย ที่สำคัญคือสติปัญญาและจริยธรรม

ไพโรจน์ โตเทศ (2531: 21-22) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตปลูกฝังให้นักเรียนความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และให้รู้จักการวางแผนล่วงหน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (สุรางค์ ไคว่ตระกูล. 2549: 376; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524) ได้ศึกษาลักษณะมุ่งอนาคต ซึ่งให้ความหมายว่า เป็นความสามารถในการควบคุมตนเองของบุคคล ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมของการอดได้ รอได้ ในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การรอรับรางวัลที่ใหญ่กว่าในอนาคตแทนรางวัลเล็กน้อย ซึ่งจะได้รับทันที หรือการงดบำบัดความต้องการในปัจจุบันของตน เพราะเล็งเห็นผลร้ายที่จะเกิดตามมา หรือการเพียรพยายามในปัจจุบันเพื่อจุดมุ่งหมายที่ยิ่งใหญ่ในอนาคต

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคต หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการเห็นผลดีและผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และความสามารถวางแผนการปฏิบัติเกี่ยวกับอนาคตได้อย่างเหมาะสม ซึ่งลักษณะมุ่งอนาคตมีความสำคัญกับผู้เรียนเพราะเป็นลักษณะหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนมีความเพียรพยายามต่อสู้กับอุปสรรค รู้จักการวางแผนเพื่ออนาคต และสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนให้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมกับกาลเทศะเพื่อความเจริญของตนเองและประเทศชาติ

2.1.5.2 การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

ไรท์ (Wright. 1975: 387) กล่าวว่า วิธีการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคต ได้มาจากวิธีวัดลักษณะมุ่งอนาคตที่ใช้ในการวิจัยทางจิตวิทยา เช่น ให้เขียนเรื่องราวหรือนวนิยาย และวิเคราะห์

ระยะเวลาที่ใช้ในการเขียนเรื่องนั้น ผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตมากจะใช้เวลาในการเขียนเรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นให้ดำเนินไปมากกว่าผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตน้อย

รังสรรค์ เพ็งชู (2531: 103) กล่าวว่า การพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้พร้อมที่จะอยู่ในโลกที่เปลี่ยนแปลงสู่อนาคตที่ไม่แน่นอนนี้ หนทางหนึ่งคือการให้บุคคลมีทัศนะที่กว้างไกลทั้งในแง่ของมิติเกี่ยวกับเวลา สถานที่ ชุมชน และวิถีชีวิต เพื่อจะได้ปรับปรุงปฏิบัติหรือกำหนดแนวทางที่เหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการช่วยกระตุ้นให้เยาวชนสร้างอนาคตที่พึงประสงค์ของตนเองและสังคมได้ตั้งแต่ปัจจุบัน และได้สนองแนวคิดการประยุกต์เทคนิค วิธีการเชิงอนาคต เช่น การพรรณนาอนาคต การสร้างอนาคตจำลอง วงล้ออนาคต การวิเคราะห์เครือข่ายอาชีพ และวิธีการตรวจสอบค่านิยมในอนาคต เพื่อใช้ในกระบวนการแนะแนวโดยมีจุดเน้นสำคัญ คือ

1. มุ่งให้ผู้เรียนตระหนักว่า อนาคตเกิดจากความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ในอดีตและสภาพแวดล้อมกับโอกาส และโดยการเลือกตัดสินใจของมนุษย์เอง
2. มุ่งให้นักเรียนตระหนักว่า การคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคตเป็นการตรวจสอบทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในอนาคต
3. มุ่งให้นักเรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของโลกและชีวิตอย่างเป็นระบบเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กัน

บุญรับ ศักดิ์มณี (2532: 16-17) เสนอแนวทางในการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตไว้ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ให้รู้จักความหมายของลักษณะมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการกระตุ้นให้บุคคลรู้จักคิดถึงสิ่งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้ และไกลอย่างมี เหตุมีผล ยกตัวอย่างให้เห็นแบบอย่างของการคิดประเภทนี้และฝึกการรู้จักคิดในทำนองนี้ เพื่อให้เข้าใจความหมายของการมุ่งอนาคตในกาลเทศะต่างๆ
2. ให้เห็นความสำคัญของการมุ่งอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการให้เห็นตัวอย่างของผลที่เกิดจากการกระทำกิจกรรมที่มุ่งอนาคต
3. ให้รู้จักคาดการณ์เกี่ยวกับอนาคต วิธีฝึกทำได้โดยการทำให้บุคคลเห็นตัวอย่างของการวางแผนในอนาคตของผู้มีลักษณะมุ่งอนาคต ฝึกการวางแผนเกี่ยวกับชีวิตและการทำงาน ฝึกเขียนเรื่องราวเกี่ยวกับความคาดหวังของตนเอง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุป การพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนได้ว่าการพัฒนา ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นการเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดลักษณะมุ่งอนาคต โดยฝึกให้มองเห็น ตระหนักรู้ เข้าใจ และรู้จักมองสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างอดีต ปัจจุบัน และส่งผลต่ออนาคต

ผู้วิจัยจึงคาดว่า ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.6 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

เมอร์เรย์และเซนเทอร์ (Murray; & Zentner. 1985: 518) ให้ความเห็นว่า ครอบครัวเป็นระบบสังคม ซึ่งเป็นกลุ่มปฐมของสังคมประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป อาศัยร่วมกันโดยความสัมพันธ์ที่อาจเกิดจากการสืบสายโลหิต การแต่งงานหรือการรับเลี้ยงดูหรือเป็นผู้ที่อยู่อาศัยร่วมกันโดยมีสัญญาผูกมัดในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง อย่างไรก็ตามหน้าที่ของครอบครัวและแรงสนับสนุนของครอบครัวยังคงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

นิเทศ เจริญภักดิ์ (2543: 32) กล่าวว่า ครอบครัวเป็นจุดเริ่มต้นของชีวิตเด็กโดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นตัวละครสำคัญที่มีอิทธิพลต่อตัวเด็กอย่างยิ่ง ทั้งในด้านบุคลิกภาพทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนความประพฤติ และรวมไปถึงความสำเร็จในชีวิตของเด็กก็ว่าได้ ถ้าจะพิจารณาถึงความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียนซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ไม่น้อย โดยเฉพาะพ่อแม่ผู้ปกครองที่มีความมุ่งหวังต่อการประสบความสำเร็จของบุตรหลานของตน เขาย่อมต้องการให้เด็กได้รับการศึกษาในระดับสูงสุดเท่าที่จะทำได้ และประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี พ่อแม่ผู้ปกครองที่เข้าใจจะให้ความสนใจในการศึกษาของเด็ก ให้คำแนะนำในการเรียนแก่เด็กเป็นอย่างดี สิ่งเหล่านี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กสามารถทำการศึกษเล่าเรียนจนประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ด้านนักเรียนที่มาจากต่างจังหวัด ต้องจากครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่ผู้ปกครอง ย่อมต้องการการสนับสนุนด้านการเรียนด้วยดี ทั้งทางด้านทุนทรัพย์ กำลังใจด้านการเรียน และให้ความร่วมมือด้านการเรียน จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนได้ แต่ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนที่จริงจัง ย่อมมีผลในทางตรงกันข้าม คือไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ผู้ปกครองมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนด้านการเรียนของนักเรียน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อม ให้กำลังใจ และให้คำปรึกษาในด้านการเรียนแก่นักเรียน ผู้วิจัยจึงคาดว่า การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.7 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

กุหลาบ รัตนสังฆธรรม และคณะ (2540: 13-15) ได้สรุปแนวคิดของสัมพันธภาพในครอบครัวไว้ว่า ครอบครัวที่มีสัมพันธภาพที่ดีจะต้องมีพฤติกรรมที่แสดงความรักและความผูกพันกันในลักษณะต่อไปนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรต่อกัน หมายถึง การดูแลสุขภาพของกันและกัน อาหารการกิน การเล่าเรียนของบุตร ความทุกข์และความสุขที่ต้องการระบาย เป็นต้น
2. ต้องรู้จักคนที่เรารัก สำหรับบุตร ธิดา บิดา มารดา ก็ต้องเข้าใจ และมีความรู้เกี่ยวกับบุตร อุปนิสัยบุตร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร
3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน หมายถึง การเคารพที่มาจากใจ ซึ่งมีพฤติกรรมแสดงออกหลายอย่าง เช่น การฟัง การเกรงใจ การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างกัน เป็นต้น
4. ต้องมีความรับผิดชอบ หมายถึง การยอมรับความผิดหรือความชอบ
5. ต้องมีความไว้วางใจกันและกัน ควรมีต่อกันทั้งทางกายและทางใจ
6. ต้องให้กำลังใจกันและกัน อาจเป็นคำพูดหรือทำทางที่ให้การสนับสนุน
7. ต้องให้อภัยกันและกัน ถ้ามีความรักอยู่ก็ให้อภัยให้กัน ยกโทษให้กัน
8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว ควรใช้ปิยะวาจา ระหว่างบิดามารดากับบุตร
9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ มีกิจกรรมร่วมกัน ช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ที่มี
10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของบุคคลในครอบครัว
11. ต้องรู้จักภาระหน้าที่ในครอบครัวและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ด้วยกันทุกคนต้องมีบทบาทหน้าที่ต่อตนเองและต่อสมาชิกในครอบครัว
12. มีความใกล้ชิดทางสัมผัส การสัมผัส เช่น การโอบกอดกันบ้างเป็นการแสดงความรัก ความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ได้แก่ การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน มีส่วนสำคัญที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมเรียนที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.8 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชา

พระพุทธศาสนา

วัชรภรณ์ ยอดแก้ว (2552: Online) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม บรรยากาศของการเรียน เป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนเป็น กิจกรรมที่น่าสนใจ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะเบื่อหน่าย บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ซ้ำซากจำเจ ดังนั้น การจัดชั้นเรียน การจัดที่นั่งเรียน การจัดป้ายนิเทศและสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้มีลักษณะหลากหลาย จึงช่วยให้การเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาการที่ทันสมัย น่าค้นคว้า แสวงหาคำตอบ เกิดการเรียนรู้ที่ดีต่อไป ชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษา มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างจากชั้นอนุบาลและประถมศึกษา สภาพของชั้นเรียนไม่จำเป็นต้องตกแต่งสีสันสะดุดตา หากแต่มีความเรียบง่าย สะอาด ปลอดภัย ถูกสุขลักษณะก็เพียงพอแล้ว การเปลี่ยนบรรยากาศอาจทำได้โดย

1. จัดโต๊ะเรียนใหม่ แทนที่จะนั่งเรียงแถว ก็เปลี่ยนเป็นนั่งรูปตัว U บ้าง จัดทำเป็นครึ่งวงกลมบ้าง หรืออาจถอยโต๊ะร่นไปชิดผนังหลังห้อง แล้วเหลือที่ว่างไว้ครึ่งห้อง เพื่อใช้ฝึกการกราบและมรรยาทต่าง ๆ หากพื้นไม่สะอาดพออาจใช้เสื่อปูพื้น เพื่อให้ครูและนักเรียนได้นั่งและฝึกหัด
2. ถ้าโรงเรียนมีห้องประชุม ห้องจริยศึกษา ครูอาจพานักเรียนไปเรียนยังห้องที่ว่างนั้น เพื่อความสะดวกในการใช้สื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องการให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือมีส่วนร่วมในการเรียน
3. ถ้าสถานที่อำนวย ครูอาจเปลี่ยนบรรยากาศโดยพานักเรียนไปนั่งเรียนที่สนาม ได้ร่มไม้ท่ามกลางธรรมชาติที่มีความสงบเพียงพอ
4. ถ้าโรงเรียนอยู่ใกล้วัดและมีโบสถ์วิหารที่กว้างขวางพอ ครูควรพานักเรียนไปเรียนที่โบสถ์ วิหาร หรือศาลาการเปรียญเป็นบางครั้ง เพราะวัดและพระสงฆ์เป็นแหล่งวิทยาการที่ดีในการเรียนรู้พระพุทธศาสนา มีผู้กล่าวว่า บรรยากาศในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ในระดับมัธยมศึกษา นั้น ควรมีลักษณะแจ่มใส ร่าเริง แต่ไม่ถึงกับต้องเล่นเกม ร้องเพลงหรือกระโดดโลดเต้น เพราะ นักเรียนเริ่มเข้าวัยรุ่นแล้ว ควรฝึกให้รู้จักสงบและคิดไตร่ตรองอย่างผู้ใหญ่ แต่ก็มีผู้แย้งว่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เด็กยังชอบแสดงออกทางการเล่น และศิลปะดนตรีอยู่ ดังนั้น การจัดบรรยากาศอย่างสนุกสนานก็น่าจะทำได้ ส่วนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น บรรยากาศการเรียนที่มีลักษณะเชิงวิทยาการก็น่าจะเหมาะสม รุที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา จึงควรเลือกจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมของระดับของนักเรียน เหมาะกับวัย และความสนใจใคร่รู้ของผู้เรียน เหมาะกับบทเรียนที่สอน และเหมาะกับวิธีการ – กิจกรรมการเรียนการสอน บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมจึงเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนพระพุทธศาสนาบรรลุตามเจตนารมณ์

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา คือ ความพร้อมในเรื่องของสถานที่และอุปกรณ์ก็จัดเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีส่วนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา จึงเป็นองค์ปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.9 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชา

พระพุทธศาสนา

ธเนศ ขำเกิด (2533: 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนรู้และเข้าใจดีว่าครูของเขามีความรักความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความสามารถ ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่ดีขึ้น มีความรักความผูกพัน เอื้ออาทรและให้อภัยต่อกัน

นารี โนภระ (2536: 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมกำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุมีผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรักความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้แก่เด็ก

พรณี ข. เจนจิต (2538: 253) ได้กล่าวถึง สัมพันธภาพระหว่างครูประจำชั้นกับนักเรียนว่า ครูมีหน้าที่สร้างสรรค์บรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนควรมีลักษณะผ่อนคลายไม่ตึงเครียด ให้เด็กรู้สึกว่าเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับเขา พยายามมองสถานการณ์ต่างๆ ตามที่เด็กมองอย่าเห็นว่าความกลัว ความวิตกกังวลของเด็กเป็นเรื่องไร้สาระ การสอนจึงไม่ควรบังคับ ให้เด็กต้องทำแต่ควรให้มีบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ปลอดภัย ซึ่งจะทำให้เด็กตั้งใจเรียน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรัก ความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อครู ตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน ผู้วิจัยจึงคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.1.10 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ณรงค์ เสงี่ยมประชา (2538: 166) ให้แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มเพื่อนไว้ว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

ปราณี พรหมวิเชียร (2544: 76-78) ได้กล่าวว่า การที่จะทำให้บุคคลสามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันความปฏิบัติดังนี้

1. แสดงกริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรัก ที่มี ความหมายมากที่สุดแต่ลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังบุคคลอื่นพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อมีบุคคลอื่นมาสนทนาด้วยก็ ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยสนทนาไปด้วย เพราะเป็นกิจวัตรที่ไม่เหมาะสม อันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจกับบุคคลนั้น
4. แสดงกริยารับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของบุคคลอื่น
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจ้องจับผิดบุคคลอื่น จะทำให้เกิดความ หวาดระแวง ซึ่งกันและกัน หากบุคคลอื่นทำอะไรให้มองในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่จะนินทา
6. แสดงความเกรงใจต่อบุคคลอื่น เนื่องจากความสนิทสนมเกินไป อาจทำให้ไม่ เกิดความเกรงใจกัน
7. รู้จักรับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับบุคคลอื่นๆ นั้นอาจมีสิ่งทำให้เกิด ไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้นหากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระงับอารมณ์เอาไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นมาเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน
8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสม ไม่แสดงกริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่านไม่ว่า บุคคลใดก็ตามไม่มีใครชื่นชมคนที่ข่มให้เขาต่ำลง
9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของผู้อื่น ด้วยการแสดงใบหน้าทีปกติ น้ำเสียงเรียบดังชัดเจน มองสบสายตาเพื่อน เพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบ ความรู้สึกที่แท้จริง
10. จดจำข้อมูลเล็กๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อ แสดงความยินดีในวาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีความทุกข์

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า การที่นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อน จะทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกอบอุ่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง กระตือรือร้น และสามารถทำงานกลุ่มร่วมกับ

เพื่อนได้ อย่างมีความสุข ซึ่งจะส่งผลให้มีการปรับตัวด้านการเรียนที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชา พระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.2.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

อีตัน และคนอื่นๆ (สุวรี ปิ่นเจริญ. 2549: 19; อ้างอิงจาก Eaton; et al. 1965) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมของเด็กในระดับต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า การฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับเด็ก ระดับชั้นต่าง ๆ กล่าวคือ เด็กชั้นที่ 7 – 9 มีการฝ่าฝืนร้อยละ 77 ส่วนเด็กชั้นที่ 10 – 12 มีการฝ่าฝืน ร้อยละ 23

โจนส์ (พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งจันทร์. 2548: 14; อ้างอิงจาก Jones. 1970) ได้ ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9 – 11 ปี มีความรู้สึก ผิดชอบน้อยและมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบ สูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 16 – 17 ปีจะคงที่ครั้งหนึ่ง

2.2.1.2 งานวิจัยในประเทศ

ภูซังค์ เลหาศิริวงศ์ (พระอดิศักดิ์ ยางธิสาร. 2551: 18; อ้างอิงจาก ภูซังค์ เลหาศิริ วงศ์. 2535.) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ ศึกษาในระบบโรงเรียนและกึ่งระบบโรงเรียน มีสภาพปัญหาในด้านการปรับตัวกับครูกับเพื่อน และ ด้านการเรียนไม่ต่างกันทางสถิติ แต่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีแนวโน้มจะมีปัญหาในทั้ง สามด้านมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อยู่บ้าง

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ระดับชั้นที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือบุคลิภาพบางประการแตกต่างกัน เพราะว่าอายุถือว่าเป็นตัวบ่งถึงลักษณะต่าง ไม่ว่าจะเป็นลักษณะของผู้นำหรือลักษณะอย่างอื่น ที่ยิ่งบุคคลที่มีอายุ มากและน้อยจะมีแนวโน้มลักษณะที่แตกต่างกันมากขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นน่าจะเป็น ปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บาคเลย์ และ อีเวน (สุรศักดิ์ เทียบฤทธิ์. 2539: 22; อ้างอิงจาก Bagley; & Evan. 1975) ได้ศึกษาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวและเก็บตัว โดยใช้แบบสำรวจบุคลิกภาพของ ไอแซกซ์ (Eysanck) พบว่า นักเรียนมีลักษณะแสดงตัว และเก็บตัว มีความภาคภูมิใจในตนเองแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีลักษณะแสดงตัวมีระดับความภาคภูมิใจในตนเองกว่านักเรียนที่มีลักษณะเก็บตัว

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พระมหาพนพร อริยาโน (สีเนย์) (2551: 99) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดศรีสุทธาวาส เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้บุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บลูม (Bloom. 1982: 166-175) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิดของนักเรียนและลักษณะจิตพิสัยของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความมานะตั้งใจ ความขยัน รวมทั้งเจตคติต่อรายวิชา กิจกรรม การเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 65

คัลวาโน (Calvano. 1986: 2952-A) ได้ศึกษาอิทธิพลของแบบเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์กับนักเรียนเกรด 6,7 และ 8 เป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 112 คน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 66 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีแบบการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังมีความแตกต่างกันในเรื่อง ความนิยมแบบการเรียน ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ แรงจูงใจพฤติกรรมการเรียน ความละเอียดถี่ถ้วน ความคิดเรื่องไกลตัวได้

บูล (Bull. 1993: 54) ได้ศึกษาเรื่อง การสำรวจประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในระดับเกรด 8 โดยใช้การเรียนแก้ปัญหา 4 ขั้นตอน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลองเป็นครูจำนวน 5 คน และนักเรียนเกรด 8 จำนวน 274 คนและกลุ่ม

ควบคุม คือ ครูจำนวน 4 คน และนักเรียนเกรด 8 จำนวน 237 คน กลุ่มทดลองครูจะสอนโดยใช้ชุดการเรียน “ Magic Math” โดยสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน ส่วนกลุ่มทดลองครูจะสอนตามปกติ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนจากชุดการเรียน “ Magic Math” มีความสามารถมากกว่านักเรียนที่เรียนตามปกติ

2.2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

สืบโชค พูลนวม (2533: 22-45) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์กับความรู้สึกรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 2 และมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ความรู้สึกรับผิดชอบและความซื่อสัตย์มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามเพศแล้ว นักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบและความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อแยกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการวิจัยดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถเข้ากับทุกคนได้โดยสามารถที่จะเข้าสังคมได้ดี และสามารถที่จะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ดี สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ ส่วนเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมักเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์ที่ไม่ดีกับคนอื่น วิตกกังวล สับสน วุ่นวายอยู่ในใจ ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

2.2.4.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

คอยโว (Koivo. 1983: 2524-A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

เพลโอ และคริสตินา (Perlufo Enguix; & I Gistina. 1998: 257) ได้ศึกษาโปรแกรมเพื่อพัฒนานิสัยในการเรียนมหาวิทยาลัยวาเลนเซียในสเปน โดยศึกษาการใช้เทคนิคการสอนที่เป็นโปรแกรม ซึ่งนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งในโปรแกรมการสอนมีกิจกรรมจัดกลุ่มรายบุคคล การค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งสามารถพัฒนานิสัยในการเรียนได้ดีขึ้น จะเห็นได้จากนักเรียนสามารถใช้วิจารณ์ญาณและการใช้เหตุผลดีขึ้น

2.2.4.2 งานวิจัยในประเทศ

สำเนียง ศิลป์ประกอบ (2540: 84) ได้ทำการวิจัยเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียนและความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูปกับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือครู พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

พัชรินทร์ สมหมาย (2549: 102) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 น้อย เพราะนักเรียนจะตั้งใจเรียน และเอาใจใส่ในการเรียน มีความกระตือรือร้น ขยันอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียน ส่งงานที่ได้รับมอบหมายตรงตามเวลาที่กำหนด พยายามปรับปรุงแก้ไขการทำงานให้ดีขึ้น การปรึกษาครูเมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียน และศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ

จากผลการวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจต่อการเรียน โดยแสดงออกผ่านทางพฤติกรรมที่มุ่งมั่นในการเรียนเอาใจใส่ ขยันอดทน มีความรับผิดชอบ ในการแสวงหาความรู้ รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน และพัฒนาวิธีการเรียนอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นนิสัยทางการเรียน น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

2.2.5.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แลมม์ รอล์ฟ และกีซ่าล่า (Lamm, Rolf; & Gisel. 1976: 317) ศึกษาเพศและชนชั้นที่มีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตของเด็กวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นชั้นกลางชั้นต่ำที่เป็นเด็กหญิงและเด็กชาย กลุ่มละ 100 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 – 16 ปี โดยวัดลักษณะมุ่งอนาคตด้านความหวัง ความกลัว จากคำบอกเล่าของเด็ก การตัดสินใจเกี่ยวกับระยะเวลาในการมองอนาคต การมองโลกในแง่ดีและแง่ร้าย พบว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นต่ำมองโลกในแง่ดีมากกว่าเด็กหญิงที่มาจากชนชั้นกลาง และเด็กชายที่มาจากชนชั้นต่ำได้แสดงความหวังและความกลัวในด้านอาชีพมาก และจะเพิ่มขึ้นในอนาคตมากกว่าเด็กหญิงจากชนชั้นต่ำ

2.2.5.2 งานวิจัยในประเทศ

พระอดิศักดิ์ ยางธิสาร (2550: 91) ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยการเรียน โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด

ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน และ ลักษณะกายภาพทางการเรียน

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศพอสรุปได้ว่า ลักษณะมุ่งอนาคตมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคาดการณ์ไกล การวางแผน ความเพียรพยายาม การอบรมเลี้ยงดู อิทธิพลสังคม สื่อมวลชน ซึ่งเป็นตัวชี้ถึงการมีลักษณะมุ่งอนาคตในตัวของผู้เรียนแต่ละคน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

2.2.6.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เมเยอร์ริแบงค์ (Majoribank. 1972: 103-109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม และฐานะทางสังคม กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอายุ 11 ขวบ จำนวน 185 คน ผลการศึกษาพบว่า การเอาใจใส่ของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แวง และคนอื่น ๆ (สุธาสิณี ใจเย็น. 2545: 37; อ้างอิงจาก Wang, Haertel; & Walberg. 1994) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เด็กได้สังเคราะห์เนื้อหาคำแนะนำในการเรียนของกลุ่มนักเรียน 179 บท รวบรวมผลการสังเคราะห์รายงานการวิจัย 31 รายการ และสำรวจความคิดเห็นของนักวิจัยการศึกษา 61 คน ได้ข้อมูลที่น่าสนใจ 11,000 รายการเกี่ยวกับปัจจัยที่ช่วยให้เด็กเรียนดี และได้้นำข้อมูลที่มีความสอดคล้องกันอย่างมาก 28 ตัวแปร และใช้ Meta-analysis เพื่อสังเคราะห์ผลรวมของรายการวิจัยและข้อมูล ผลที่ได้ออกมาจะเป็นค่าประมาณโดยเฉลี่ยของกลุ่มตัวแปรพบว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านและการสนับสนุนของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อการช่วยให้เด็กนักเรียนอยู่ในอันดับที่ 4 มีค่าเฉลี่ย 58.4

2.2.6.2 งานวิจัยในประเทศ

สิริพร ดาวัน (2540: 96) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2539 โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี ผลการศึกษาพบว่า บรรยากาศในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กล่าวคือ ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาให้การดูแลเอาใจใส่ พร้อมทั้งจะสนับสนุนด้านการเรียน นักเรียนจะเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญของการเรียน แต่ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปล่อยปละละเลย ไม่สนใจทำให้นักเรียนรู้สึกท้อแท้ ขาดความมานะพยายามในการเรียน

พระมหาภักดี เกตุเรณ (2547: 104-408) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนศูนย์การศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดช้างให้อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนของผู้ปกครองต่อการเรียนที่ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการสนับสนุนของผู้ปกครองต่อการเรียนที่ศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ร่วมกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน นิสัยทางการเรียน และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สามารถอธิบายความแปรปรวนของแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ได้ร้อยละ 62.3

พัชรินทร์ สมหมาย (2549: 113) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนด้านการเรียนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอิทธิพลทางลบต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองให้การสนับสนุนด้านการเรียนมาก ทำให้มีปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 น้อย

จากงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองมีผลต่อการเรียน ถ้านักเรียนอยู่ในครอบครัวที่บิดามารดาให้การดูแลเอาใจใส่พร้อมที่จะสนับสนุนด้านการเรียน นักเรียนจะเกิดความสนใจและเป็นความสำคัญของการเรียน การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อ ทิศนคติต่อโรงเรียน แรงจูงใจในการเรียนและพฤติกรรมการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงคาดว่า การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครองน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

2.2.7.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เมเยอร์แบงค์ (Marjoribank. 1972: 103-109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม และระดับฐานะทางสังคมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอายุ 11 ขวบ จำนวน 185 คน โดยใช้แบบทดสอบ Primary Mental Ability จากแบบสอบถามพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองให้การส่งเสริมการเล่าเรียน จะมีคะแนน

จากแบบทดสอบ Primary Mental Ability สูง ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability ยังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย

2.2.7.2 งานวิจัยในประเทศ

บำเพ็ญ วังเงิน (2541: 121-128) ศึกษาเรื่องอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนสาเหตุหนึ่งมีผลมาจากอิทธิพลของครอบครัว เช่น สภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม และสัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัว

จากเอกผลการวิจัยเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ผู้วิจัยคาดว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองน่าจะเป็นปัจจัยอันหนึ่งที่จะส่งผลกระทบต่อชั้นทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชา

พระพุทธศาสนา

2.2.8.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

สมิธ (Smith. 1970: 611) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียน ปรากฏผลว่า โรงเรียนมีผลต่อการพัฒนาการสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก ห้องเรียนที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นใหม่ๆ แปลกๆ ของตนเอง โดยเฉพาะได้เต็มที่ย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

มูร์ส (ธนาวรรณ ธนพรวดี. 2551: 40; อ้างอิงจาก Moors. 1978) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความไม่สนใจและระดับชั้นของนักเรียนกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า ในชั้นเรียนที่นักเรียนไม่สนใจเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนที่ครูผู้สอนให้ความสนใจในเรื่องการแข่งขัน การควบคุมและการสนับสนุนจากครูผู้สอน ในเกณฑ์ที่ต่ำและนักเรียนที่มีความสนใจและประสบความสำเร็จในการเรียนรู้สูง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาพแวดล้อม ในชั้นเรียนที่ครูผู้สอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ และครูผู้สอนให้อิสระในการทำงานแก่นักเรียน

2.2.8.2 งานวิจัยในประเทศ

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541: 57-59) ได้ศึกษาถึงบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาความขยันหมั่นเพียร ซึ่งจะต้องเป็นห้องเรียนที่มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูและนักเรียนด้วยกันเอง นักเรียนทุกคนนับถือกฎเกณฑ์และระเบียบของห้องเรียน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนครูมีความเข้าใจนักเรียน ยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออกในการอภิปรายปัญหาต่างๆ ดังนั้น ทั้งนักเรียน

และครูจึงมีหน้าที่สร้างบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียนร่วมกัน และได้ให้ความเห็นไว้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญสำหรับนักเรียน เพราะนักเรียนที่มีสัมพันธภาพที่ดีกับครูจะทำให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี แต่ถ้าหากนักเรียนมีสัมพันธภาพกับครูที่ไม่ดี ส่งผลให้เด็กมีแนวโน้มก้าวร้าว ไม่เป็นมิตร ไม่สนใจการเรียน บรรยากาศการเรียนจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนักเรียน

วิชารักษ์ กุลเพิ่มทวีรัชต์ (2547: 77) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชโอรส เขตจอมทองกรุงเทพมหานคร พบว่า ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนก็ทำให้ปัญหาการเรียนการสอนน้อยลงไปด้วย การใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็น ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่าลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา

2.2.9.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โคแกน (สุวรี ปิ่นเจริญ. 2549: 48; อ้างอิงจาก Cogan. 1975) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้นยิ่งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใดนักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาเรียน นักเรียนที่มีความศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

ยี (Yee. 1971: 41 – 42) ได้ทำการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนว่ามีอิทธิพลต่อการประสบความสำเร็จอย่างไร ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมที่แสดงความจงเกลียดจงชังของครูต่อเด็กทำให้เด็กเป็นคนเฉยเมย ถอยหนี เชื้อยซาต่อการแก้ปัญหา เป็นปฏิปักษ์กับคนอื่น ก้าวร้าว ปรับตัวไม่ได้

2.2.9.2 งานวิจัยในประเทศ

นลินี ธรรมอำนวยสุข(2540: 102-105)ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬาสภามหาวิทยาลัยสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา

จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์กันทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักเรียน

จากรายงานการวิจัยสรุปได้ว่า สัมพันธภาพของนักเรียนกับครูมีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน การปฏิบัติตัวของครูที่มีต่อนักเรียนที่แสดงถึงการให้ความรัก ความเอาใจใส่ การยอมรับความใกล้ชิดสนิทสนมและเป็นกันเอง เป็นการส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดริเริ่ม สามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ มีความสุขในขณะที่ศึกษาอยู่ที่สถานศึกษา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่ออันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

2.2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.2.10.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

เดอคอสเตอร์ (ชวลินี จุงพิวัฒน์. 2547: 48; อ้างอิงจาก Decoster. 1981) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนนักเรียนในโรงเรียนมัธยม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในการมีสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

อาห์มาดและฮูด (สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์. 2550: 64; อ้างอิงจาก Ahmad and Hood. 1984) ศึกษาการพัฒนาของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของมหาวิทยาลัยไอโอวา ปีการศึกษา 1977-1981 ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีการพัฒนาของสัมพันธภาพเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักศึกษาที่เข้าร่วมกิจกรรมนอกหลักสูตร

แพนสินี (Pansini. 1997: 3683) ได้ศึกษาคุณภาพของรูปแบบสัมพันธภาพในสังคมของวัยรุ่น โดยการทดลองเชิงสำรวจเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้วยการสัมภาษณ์ เป็นผู้ชายจำนวน 5 คน และเป็นผู้หญิง 5 คน กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สัมพันธภาพเป็นรายบุคคล และเป็นกลุ่ม ส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่าเพศชายและเพศหญิงมีสัมพันธภาพกับเพื่อนทั้งด้านภาษาและอารมณ์มากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงจะร่วมกิจกรรมมากกว่าเพศชาย แต่อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้มีลักษณะไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สังคมยอมรับในเรื่องการพูดความรู้สึกไว้วางใจกัน

2.2.10.2 งานวิจัยในประเทศ

วัฒนา พุ่มเล็ก (2535: 9) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลขององค์ประกอบที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะประสบปัญหาการคบเพื่อนมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

จากงานวิจัยดังกล่าว สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน นักเรียนจะมีการช่วยเพื่อนและเพื่อนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียน มีความผูกพัน ห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน มีการแสดงความคิดเห็นและทำสิ่งต่างๆ ที่เป็นกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อน และเกิดความรักใคร่สามัคคีกันในกลุ่ม ย่อมสามารถทำให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียน การเรียน วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนสายน้ำผึ้งเป็นโรงเรียนมัธยมขนาดใหญ่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยดำรงของ ฯพณฯ ม.ล.ปิ่น มาลากุล โดย ซื้อที่ดินจากมูลนิธิ มหามกุฏราชวิทยาลัย จำนวนเนื้อที่ 12 ไร่ 1 งาน 63 ตารางวา ก่อตั้งเมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2504 ณ บ้านเลขที่ 186 ถนนสุขุมวิท เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ชื่อโรงเรียน สายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี อักษรย่อ ส.น.วันเกิดโรงเรียน (วางศิลาฤกษ์อาคาร 1) 20 สิงหาคม 2504 วันทำสัญญาซื้อที่ดิน 27 ธันวาคม 2503 วันเปิดทำการสอน 17 พฤษภาคม 2504 (ฝากเรียนที่ วัดธาตุทอง) พื้นที่ดิน 12 ไร่ 1 งาน 63 ตารางวา

คติพจน์ – ปญญาโลกสุมิปทุโต

ปรัชญา – จรรยงาม ความรู้ดี กีฬาเลิศ เทิดวัฒนธรรม สัมพันธ์ชุมชน

สีประจำโรงเรียน – น้ำตาล – เหลือง

ต้นไม้ประจำโรงเรียน – ต้นสายน้ำผึ้ง

ผู้บริหารคนปัจจุบัน – นางภาทกกาญจน์ อุตตส

นโยบายของโรงเรียน

1. ส่งเสริมการบริหารและจัดการศึกษาเชิงระบบโดยมุ่งเน้นพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐาน การประกันคุณภาพทางการศึกษา
2. มุ่งพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนโดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็น ศูนย์กลาง และสอดแทรกคุณธรรมและลักษณะที่พึงประสงค์
3. ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยเน้น การปฏิบัติจริงและเสริมสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. พัฒนาบุคลากรให้ปฏิบัติการได้อย่างเต็มความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ร่วมกันทำงานเป็นทีม สามารถใช้เทคโนโลยี

5. ส่งเสริมการประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือกันระหว่างโรงเรียนในสหวิทยาเขต นำภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยให้ชุมชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริมการศึกษาอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับนักเรียนและประชาชน

6. ส่งเสริมการอนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรม และการแสดงออกทางศิลปะอันดีงามของไทย

7. ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพพลานามัย และเสริมสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและโรคเอดส์

วิสัยทัศน์

โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ผู้เรียนสู่ความเป็นเลิศ ทั้งด้านคุณธรรม ความรู้และคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พันธกิจ

1. พัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพ
2. พัฒนาผู้เรียนให้เป็นเลิศทั้งด้านคุณธรรม ความรู้ และคุณภาพชีวิต ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. พัฒนาครู บุคลากรของสถานศึกษา ผู้ปกครอง องค์กร และชุมชนในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

เป้าหมาย

1. ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดคุณธรรมนำความรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. ครู บุคลากรของสถานศึกษา มีคุณธรรมนำความรู้ มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
3. สถานศึกษามีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความเข้มแข็งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือจากผู้ปกครอง องค์กร และชุมชน

บุคลากร

1. คณะผู้บริหาร มีจำนวน 5 คน
2. คณะกรรมการกลุ่มบริหารงบประมาณ มีจำนวน 24 คน
3. คณะกรรมการกลุ่มบริหารทั่วไป มีจำนวน 17 คน
4. หัวหน้าระดับ มีจำนวน 6 คน
5. หัวหน้าคณะสี มีจำนวน 5 คน
6. คณะกรรมการกลุ่มบริหารวิชาการ มีจำนวน 20 คน
7. งานวัดผล ประเมินผลและทะเบียน มีจำนวน 19 คน

8. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีจำนวน 18 คน
9. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ มีจำนวน 18 คน
10. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจำนวน 17 คน
11. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีจำนวน 12 คน
12. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีจำนวน 24 คน
13. กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีจำนวน 11 คน
14. กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปศึกษา มีจำนวน 8 คน
15. กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีจำนวน 9 คน
16. งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี มีจำนวน 5 คน
17. งานแนะแนวการศึกษา มีจำนวน 5 คน
18. งานห้องสมุดและบริการแก่ชุมชน มีจำนวน 3 คน
19. คณะกรรมการบริหารงานบุคคล มีจำนวน 12 คน

จำนวนนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 479 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 447 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 457 คน จำนวนทั้งสิ้น 1,383 คน เป็นนักเรียนหญิงล้วน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 1,383 คน เป็นนักเรียนหญิงล้วน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 479 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 447 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 457 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 291 คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 110 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 81 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของยามาเน (Yamane, 1970: 80-81) โดยใช้ระดับชั้น เป็นชั้น (Strata) โดยมีการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากร ออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียนจำนวน 479 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียนจำนวน 447 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียนจำนวน 457 คน

2. ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางยามาเน (Yamane) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 291 คน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้สัดส่วนประชากร: กลุ่มตัวอย่าง = 4:1 คน ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 110 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 81 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นที่ศึกษา

ระดับชั้น	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	479	110
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	447	81
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	457	100
รวม	1,383	291

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ตอนดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ได้แก่ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

2. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ เก็บตัว-แสดงตัว เพื่อสร้าง นิยามศัพท์เฉพาะ

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว-แสดงตัวของเตื่อนใจ สีนอำไพสิทธิ์ (2542)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 2.1 และ 2.2 โดยลักษณะ แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ ของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไป เกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความนั้นแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทาง ขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะต้องพูดคุยกับคนที่ ไม่รู้จักมาก่อน					
00	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ มากกว่าเข้า สังคม					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่บ่งชี้ถึงบุคลิกภาพแสดงตัว (คะแนน)	ข้อความที่บ่งชี้ถึงลักษณะเก็บตัว (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพของสมจิต อภินาพงศ์ (2523: 21) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 19 - 47 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพเก็บตัว

ผู้ที่ได้คะแนนตั้งแต่ 48 - 95 หมายถึง มีลักษณะบุคลิกภาพแสดงตัว

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของอาคม ระดมสุข (2547)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 3.1 และ 3.2 โดยลักษณะแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามชนิด

มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด
จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ให้นักเรียนอ่าน
ข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับ
ข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าขยันอ่านภาษาบาลีและพุทธ สุภาษิตตามบทเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
00	ข้าพเจ้าคุยกับเพื่อนขณะเรียนวิชา พระพุทธศาสนา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีนัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีนัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีนัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

4.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนของกิงกาญจน์ ปานทอง (2545)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 4.1 และ 4.2 โดยลักษณะแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ขอให้ท่านนักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้าศึกษาแล้วเรียนเพื่อนำความรู้ไป เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ					
00	ข้าพเจ้าคุยกับเพื่อนขณะเรียนวิชา พระพุทธศาสนา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนด
เกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนน้อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

5.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ของพระมหาประยูร
สุยะใจ (2548)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ตามแนวคิดที่ได้จาก ข้อ 5.1 และ 5.2 โดยลักษณะแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	การสนับสนุนทางด้านวัตถุ ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นให้ข้าพเจ้าอย่างครบครัน					
00	ผู้ปกครองให้เงินไปโรงเรียนแก่ข้าพเจ้าไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน					
0	การสนับสนุนทางด้านวาจา ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแก่ข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาด้านการเรียน					
00	ผู้ปกครองไม่สนใจซักถามเรื่องการเรียนของข้าพเจ้า					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองมาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองน้อย

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

6.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ของพระมหา ประยูร สุขะใจ (2548)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 6.1 และ 6.2 โดยลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
000	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้าเชื่อฟังผู้ปกครอง ข้าพเจ้าไม่กล้าปรึกษาปัญหาทุกอย่างกับผู้ปกครอง					
000	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองตำหนิถ้าข้าพเจ้าเรียนไม่ดี ข้าพเจ้าได้รับความรัก ความเอาใจใส่ และ ความอบอุ่นจากผู้ปกครอง					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี

พอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

7.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนของกาญจนา โรจนอาภา (2550)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 7.1 และ 7.2 โดยลักษณะแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ขอให้ท่านนักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
000	สถานที่เรียน ห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนาฉบับแคบ ในห้องเรียนมีการติดคำศัพท์ พุทธ สุภาษิตต่างๆ					
000	สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน โรงเรียนมี วีดีโอ วีซีดี ธรรมะ เพื่อใช้ ประกอบการสอนวิชาพระพุทธศาสนา โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชา พระพุทธศาสนาไม่เพียงพอกับจำนวน นักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนด
เกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชา
พระพุทธศาสนาดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชา
พระพุทธศาสนาดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชา
พระพุทธศาสนาไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา

8.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอน
วิชาพระพุทธศาสนา เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของกันตักนิษฐ์ เกษม
พงษ์ทองดี (2546)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา
ตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 8.1 และ 8.2 โดยลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
สอนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบ
ของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชา
พระพุทธศาสนา ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำ
เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย
เท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	การปฏิบัติตนของครูสอนวิชา พระพุทธศาสนาต่อนักเรียน ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาสนใจแต่นักเรียนที่เรียนดี					
00	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
0	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าเชื่อฟังคำสั่งสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					
00	ข้าพเจ้าไม่สนใจบทเรียนขณะที่ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

9.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของบงกช หิรัญสัจจา เลิศ (2546)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 9.1 และ 9.2 โดยลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย เท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
000	เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนวิชา พระพุทธศาสนา ข้าพเจ้ามักปรึกษาเพื่อน เมื่อมีงานกลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อน เลือกข้าพเจ้าเข้ากลุ่มเป็นคนสุดท้าย					

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)	ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนด
เกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 10 แบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

10.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
เพื่อสร้างนิยามศัพท์เฉพาะ

10.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของบงกช หิรัญสัจจา
เลิศ (2546)

10.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามแนวคิดที่ได้จากข้อ 10.1 และ 10.2 โดยลักษณะแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ได้แก่ จริง ที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่าง แบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ให้นักเรียนอ่าน ข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ ข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย เท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้ามีความสุขกับการเรียนวิชา พระพุทธศาสนา					
00	ขณะที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้า เฝ้ารอเวลาให้หมดคาบเรียนโดยเร็ว					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก (คะแนน)		ข้อความที่มีความหมายทางลบ (คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4

ข้อความที่มีความหมายทางบวก
(คะแนน)

จริงน้อยที่สุด 1

ข้อความที่มีความหมายทางลบ
(คะแนน)

5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแปลความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538: 9) และกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.67-5.00 หมายถึง มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนามาก

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.34-3.66 หมายถึง มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาปาน

กลาง

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-2.33 หมายถึง มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในข้อคำถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนนำไปทดลองใช้

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามซึ่งปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้แล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวน 100 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จากนั้นจึงนำมาหาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t-test การนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ขึ้นไป มาเป็นแบบสอบถามการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.1 แบบสอบถามบุคลิกลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.619-10.369

2.2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.467-7.873

2.3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.675-10.290

2.4 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.833-25.051

2.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.091-7.838

2.6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.031-10.356

2.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.726-10.374

2.8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.217-11.259

2.9 แบบสอบถามขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.120-5.787

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อที่ 2 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) แล้วนำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

3.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .814

3.2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .779

3.3 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .838

3.4 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .762

3.5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .880

3.6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .671

3.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .809

3.8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .821

3.9 แบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .773

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นขออนุญาตต่อผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 291 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย(Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมุติฐาน ได้แก่
 - 3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1
 - 3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
df	แทน	ระดับขั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4
X_2	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5
X_3	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6
X_4	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

X_5	แทน	บุคลิกภาพ
X_6	แทน	นิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
X_7	แทน	ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
X_8	แทน	การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
X_9	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{10}	แทน	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
X_{11}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา
X_{12}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับชั้น

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทาง

กายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา และ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับชั้น ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับชั้น

ปัจจัย	ระดับของปัจจัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 4	110	37.80
	มัธยมศึกษาปีที่ 5	81	27.83
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	100	34.36
	รวม	291	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 291 คน เมื่อจำแนกตามระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็น

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 คิดเป็นร้อยละ 37.80 รองลงมา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คิดเป็นร้อยละ 34.36 และเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 คิดเป็นร้อยละ 27.83

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ นิสยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน และฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำแนกตามระดับชั้น

ปัจจัย	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.0471	.54341	ปานกลาง
บุคลิกภาพ	55.6392	8.23305	แสดงตัว
นิสยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	3.0568	.42103	ดีพอใช้
ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน	3.3691	.46386	ปานกลาง
การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง	3.4813	.6603	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.0046	.52446	ดีพอใช้
ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	3.1763	.38610	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา	3.2513	.46255	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.4619	.45968	ดีพอใช้
ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา	3.0960	.47237	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีนิสัยทางการเรียนวิชา พระพุทธศาสนาดีพอใช้ มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนปานกลาง มีการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองปานกลาง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดีพอใช้ มีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาดีพอใช้ มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้ และมีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาปานกลาง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับกับขั้นตอนทางการเรียนวิชา พระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	Y
X ₁	1.000	-.480**	-.568**	-.096*	.139**	.103*	.092	-.021	-.014	.000	.045	-.011	.074
X ₂		1.000	-.449**	.321**	.055	.117*	.088	.051	-.022	.050	.009	.040	.015
X ₃			1.000	-.203**	-.194**	-.214**	-.176**	-.027	.034	-.047	-.054	-.026	-.090
X ₄				1.000	.007	.015	-.029	-.018	-.041	.013	-.066	.054	-.003
X ₅					1.000	.914**	.534**	.250**	.138**	.351**	.452**	.086	.588**
X ₆						1.000	.501**	.184**	.164**	.357**	.487**	.104*	.555**
X ₇							1.000	.337**	.153**	.319**	.425**	.046	.425**
X ₈								1.000	.049	.396**	.360**	.022	.334**
X ₉									1.000	.044	.004	.054	.232**
X ₁₀										1.000	.359**	-.015	.293**
X ₁₁											1.000	.111*	.521**
X ₁₂												1.000	.113*
Y													1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_5) นิสสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_7) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{11}) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{12})

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานครมี 4 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1) มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4)

ตอนที่ 4 เสนอผลการวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังแสดงในตาราง 5 และตาราง 6

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	4	30.346	7.587	63.144**
Residual	286	34.362	.120	
Total	290	64.708		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่า มี 4 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรอิสระทั้ง 7 ปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ปัจจัย	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₅	.323	.003	.400	.588	.345	152.462**
X ₅ , X ₁₁	.303	.052	.297	.654	.427	41.212**
X ₅ , X ₁₁ , X ₉	.153	.039	.170	.676	.457	15.575**
X ₅ , X ₁₁ , X ₉ , X ₈	.085	.033	.119	.685	.469	6.563**
a = .077						
R = .685						
R ² = .469						
SE _{est} = .34662						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ บุคลิกภาพ (X₅) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา (X₁₁) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₉) และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X₈) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอันดับทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 46.90 และผู้วิจัยจึงนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ตั้งแต่ทาง การเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน
สายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .077 + .323 X_5 + .303 X_{11} + .153 X_9 + .085 X_8$$

สมการพยากรณ์ตั้งแต่ทาง การเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียน
สายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .400 X_5 + .297 X_{11} + .170 X_9 + .119 X_8$$

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียน วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 1,383 คน เป็นนักเรียนหญิงล้วน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 479 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 447 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 457 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2551 จำนวนทั้งสิ้น 291 คน แบ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 110 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 81 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 100 คนซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของยามานะ (Yamane. 1970: 80-81) โดยใช้ระดับชั้น เป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 10 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ ระดับชั้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.619-10.369 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .814

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.467-7.873 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .779

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.675-10.290 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .838

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.833-25.051 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .762

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.091-7.838 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .880

ตอนที่ 7 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.031-10.356 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .671

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.726-10.374 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .809

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.217-11.259 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .821

ตอนที่ 10 แบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.120-5.787 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .773

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปยื่นขออนุญาตต่อผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนช่วงชั้น 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 12-13 กุมภาพันธ์ 2552 จำนวน 291 ฉบับ และได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับจากนั้น จึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_5) นิสสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน (X_7) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{10}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{11})

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{12})

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานครมี 4 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1) มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4)

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_5) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูวิชาพระพุทธศาสนา (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_8) ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย สามารถ

ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนอันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 46.90

4. สมการพยากรณ์อันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

4.1 สมการพยากรณ์อันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .077 + .323 X_5 + .303 X_{11} + .153 X_9 + .085 X_8$$

4.2 สมการพยากรณ์อันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .400 X_5 + .297 X_{11} + .170 X_9 + .119 X_8$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับอันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 7 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ(X_5) นิสสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา(X_6) ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน(X_7) การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง(X_8) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง(X_9) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา(X_{10}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา(X_{11}) ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.1.1 บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับอันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีอันดับะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีลักษณะชอบเข้าสังคม สนใจสังคมภายนอกและข้อมูลข่าวสาร ความรู้วิทยาการต่างๆ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจึงมีโอกาสได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพราะผู้ที่มีความสนใจจะเห็นคุณค่าของทุกสิ่งว่าเป็นบทเรียนที่น่าสนใจ ใครรู้ จึงทำให้มีความใฝ่รู้ที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มีความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบใจ ฟังพอใจ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้

และเห็นคุณค่าของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ได้แก่ เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพลิดเพลินกับบทเรียน เข้าเรียนสม่ำเสมอ กระตือรือร้นศึกษาค้นคว้า สนใจใฝ่รู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผู้ศึกษาน้อยมาก จึงขออ้างอิงผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ การวิจัยของ พระมหานพพร อริยญาโน (สีเนย์) (2551: 99) ซึ่งได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดศรีสุदारาม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลิกภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับฉันทะในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี

ดังนั้นบุคลิกภาพจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.1.2 นิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาดี มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนามาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาดี มีพฤติกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ได้แก่ การแบ่งเวลาและวางแผนในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ตั้งใจและเอาใจใส่การเรียน ขณะอยู่ในชั้นเรียน ส่งงานตามกำหนด ทบทวนบทเรียนอ่านหนังสือและจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียนล่วงหน้า จัดบันทึกคำบรรยาย ขยันอ่านพุทธศาสนสุภาษิตตามบทเรียนในวิชาพระพุทธศาสนา ดังที่ อรพินท์ ชูชม และอัจฉรา สุขารมณ (2531: 6) กล่าวว่า นิสัยในการเรียนหมายถึง ทักษะในการเรียนการศึกษาที่ได้รับฝึกฝนเป็นประจำจนกลายเป็นนิสัย

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผู้ศึกษาน้อยมาก จึงขออ้างอิงผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ การวิจัยของ พระมหาภักดี เกตุเรน (2547: 108-110) ซึ่งได้ศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ วัดช้างให้อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์

ดังนั้นนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.1.3 ลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนมาก มีขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน จะเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาและผลดี และผลเสียที่เกิดขึ้นในอนาคต มีการวางแผนด้านการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สามารถควบคุมตนเอง ให้ดำเนินการตามเป้าหมายที่ต้องการในอนาคตทางการเรียนของตนเอง ดังที่ ไพโรจน์ โตเทศ (2531: 21-22) กล่าวว่า ลักษณะมุ่งอนาคตปลูกฝังให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ฝึกให้นักเรียนมีความพร้อมที่จะเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงในสังคมตลอดจนเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งในอดีต ปัจจุบัน และให้รู้จักการวางแผนล่วงหน้า ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าว ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกละเอียดพิถีพิถันที่แสดงออกถึงความชอบใจ พึงพอใจ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และเห็นคุณค่าของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ได้แก่ เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพลิดเพลินกับบทเรียน เข้าเรียนสม่ำเสมอ กระตือรือร้นศึกษาค้นคว้า สนใจใฝ่รู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต

ดังนั้นลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียนจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.1.4 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองมาก มีขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่ผู้ปกครอง ให้ความสนใจ ชักถามแนะนำ ให้ความช่วยเหลือและร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียน ให้เงินและทุนทรัพย์ในการใช้จ่าย ให้นเวล่านักเรียนในการทำกิจกรรมการเรียน ด้วยการช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ ซึ่งเมื่อผู้ปกครองรับภาระดูแลให้การสนับสนุนทางการเรียนแก่นักเรียนเช่นนี้แล้ว นักเรียนจึงมีเวลา เพื่อทุ่มเทศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มกำลังความสามารถ โดยไม่ต้องวิตกกังวลใจ ทำให้นักเรียนมี ความชอบใจ ยินดี พอใจ มุ่งมั่นที่จะได้มาซึ่งความรู้ และเห็นคุณค่าในการ

เรียนวิชาพระพุทธศาสนา และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ดังที่ เมอร์เรย์และเซนเนอร์ (Murray and Zentner. 1985: 518) กล่าวว่า หน้าที่ของครอบครัวและแรงสนับสนุนของครอบครัวยังคงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผู้ศึกษาน้อยมาก จึงขออ้างอิงผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ การวิจัยของ พระมหานพพร อริยญาโน (สีเนย์) (2551: 101) ซึ่งได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดศรีสุदारาม เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การสนับสนุนการเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับฉันทะในการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้ เพราะ การที่นักเรียนกับผู้ปกครองมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยที่ นักเรียน ให้ความรัก ความเคารพ มีความผูกพันกับผู้ปกครอง เชื่อฟัง ยอมรับกฎระเบียบของผู้ปกครอง สามารถขอคำแนะนำซักถาม และขอคำปรึกษาในการปฏิบัติตนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และในทางกลับกันผู้ปกครองก็ให้ ความรักความห่วงใย เอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้ ให้กำลังใจ ไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนและ สามารถให้คำปรึกษาคำแนะนำทั้งด้านการเรียน และด้านส่วนตัวของนักเรียนได้ นั้น ทำให้นักเรียนกับผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะปูพื้นฐานการศึกษาให้กับนักเรียน เปรียบเสมือนเป็นแม่แบบ หากสัมพันธภาพในครอบครัวที่แน่นแฟ้น จะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่น นักเรียนก็เกิดความอบอุ่น และมีความพร้อมที่จะศึกษา เรียนรู้ เห็น ความสำคัญของการเรียน จัดระบบการเรียน พร้อมที่จะศึกษาหาความรู้ เมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนาจึงทำให้นักเรียนมี ความชอบใจ ยินดี พอใจ มุ่งมั่นที่จะได้มาซึ่งความรู้ และเห็นคุณค่าในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผู้ศึกษาน้อยมาก จึงขออ้างอิงผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ การวิจัยของ พระอดิศักดิ์ ยางธิสาร (2551: 83) ซึ่งได้ศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับนิสัยในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.1.6 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาดี มีขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาดี ทั้งนี้เพราะ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาดี ซึ่งประกอบด้วย สถานที่เรียน และสื่ออุปกรณ์ ได้แก่ ห้องเรียนมีภาพแสดงเรื่องราว ประสูติ ตรัสรู้ ปรีณิพพาน เรื่องราวนิทานชาดกของพระพุทธเจ้า ขนาดห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน มีความสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย อากาศเหมาะสมต่อเพื่อการเรียน มีแสงสว่างเพียงพอ ปราศจากเสียงรบกวนและกลิ่นไม่พึงประสงค์ มีเอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาอย่างเพียงพอ เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน อุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา มีความทันสมัย และมีประสิทธิภาพในการใช้งาน ดังที่ วัชรภรณ์ ยอดแก้ว (2552: ออนไลน์) กล่าวว่า การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม บรรยากาศของการเรียน เป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่งที่ทำให้การเรียนเป็น กิจกรรมที่น่าสนใจ เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะเบื่อหน่ายบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ซ้ำซากจำเจ ดังนั้น การจัดชั้นเรียน การจัดที่นั่งเรียน การจัดป้ายนิเทศ และสื่อการเรียนต่าง ๆ ให้มีลักษณะหลากหลาย จึงช่วยให้การเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาเป็นวิชาการที่ทันสมัย น่าค้นคว้า แสวงหาคำตอบ เกิดการเรียนรู้ที่ดีต่อไป การมีลักษณะทางกายภาพทางการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาดี ทำให้นักเรียนมีความรู้สึก พึงพอใจ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และเห็นคุณค่าของการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา

ดังนั้นลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.1.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาดี มีดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาสูง ทั้งนี้เพราะ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นพื้นฐานที่จะช่วยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครูครอบคลุมถึงการปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ได้แก่ การให้ความเคารพเชื่อฟัง ปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ช่วยเหลืองานของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาตามความสามารถของตน ขอคำแนะนำเมื่อเกิดปัญหาในการเรียน ตั้งใจเรียนและสนใจบทเรียนขณะที่ครูผู้สอน มีการซักถามเมื่อไม่เข้าใจในบทเรียน และการปฏิบัติตนของครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรัก ความเอาใจใส่ ยอมรับความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเองต่อนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน รับฟังเหตุผลของนักเรียน และดูแลให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาด้วยความเมตตากรุณา ดังที่ ธเนศ ขำเกิด (2533: 7) กล่าวถึง ความผูกพันและเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งด้านคำพูด กิริยา ท่าทาง สีนํ้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรัก ความเมตตา อย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนรู้และเข้าใจดีว่าครูมีความรักความจริงใจต่อเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อนักเรียนการแสดงความรัก ความศรัทธาในตัวครูด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรักความผูกพัน เอื้ออาทรและให้อภัยต่อกัน ทำให้นักเรียนมีความรู้สึก พึงพอใจ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และเห็นคุณค่าของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับดัชนีทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{12}) ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี มีขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้คำแนะนำ ปรึกษาด้านการเรียน เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจ พูดตักเตือนและให้กำลังใจเมื่อทำผิดพลาด และการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ดังที่ ฌอนส์ เล็งประชา (2538: 166) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่างๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน การมีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี จึงทำให้นักเรียนมีความรู้สึก พึงพอใจ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และเห็นคุณค่าของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จึงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานครมี 4 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 (X_1) มัธยมศึกษาปีที่ 5 (X_2) มัธยมศึกษาปีที่ 6 (X_3) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_4) ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคนมีขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา น้อย อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคน มีขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ เมื่อนักเรียนเริ่มศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนจะมีความมุ่งมั่น และขยันหมั่นเพียร กระตือรือร้น เพื่อให้ตนเองมีผลการเรียนที่ดีในแต่ละวิชา ซึ่งทำให้นักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นประโยชน์ของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา จึงเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สนใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต จึงมี

ความยินดี พอใจ นิยมชมชอบ และมุ่งมั่นที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคน มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศานาน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 บางคน เมื่อเริ่มศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีการเตรียมตัว ศึกษาในรายวิชาต่างๆ รวมทั้งการปรับตนเองในการเรียนตามแผนการเรียนของตนเองด้วย จึงทำให้นักเรียนต้องให้ความสนใจ และใส่ใจในการเรียนวิชาอื่นๆ มากกว่า วิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนจึงไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ขาดความมุ่งมั่นในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนา จึงเบื่อหน่าย ไม่มีความยินดี พอใจในการเรียน ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศานาน้อย

ดังนั้นระดับชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงไม่มีความสัมพันธ์กับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2.2 ระดับชั้น: มัธยมศึกษาปีที่ 5 ไม่มีความสัมพันธ์กับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศานาน้อย อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน ได้ผ่านการเรียนวิชาพระพุทธศาสนามาแล้ว ตั้งแต่การเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จึงตระหนักถึงความสำคัญ และเห็นประโยชน์ของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา จึงเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สนใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต จึงมีความยินดี พอใจ นิยมชมชอบ และมุ่งมั่นที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศานาน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 บางคน ไม่สนใจ ใฝ่รู้ในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และนักเรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่คึกคะนอง นักเรียนจะติดเพื่อน และให้ความสนใจในกิจกรรมอื่นๆ เช่น กีฬา กิจกรรมนันทนาการต่างๆ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ของตนเองมากกว่าการเรียน เมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนา จึงเบื่อหน่าย ไม่มีความยินดี พอใจในการเรียน ไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ขาดความมุ่งมั่นในการเรียน วิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศานาน้อย

ดังนั้นระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 5 จึงไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2.3 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 ไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา มาก และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา น้อย อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีความมุ่งมั่นในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น จึงมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้ ขยันหมั่นเพียร และตั้งใจเรียนในรายวิชาต่างๆ รวมทั้งวิชาพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นวิชาหนึ่งใน สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา และมีความสำคัญต่อการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาด้วย นักเรียนจึงเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สนใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต จึงมีความยินดี พอใจ นิยมชมชอบ และมุ่งมั่นที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา มาก

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน มีขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา น้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 บางคน เมื่อใกล้การสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา เกิดความเครียดและกดดันจึงเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่ายต่อการเรียน และการอ่านหนังสือสอบ ขาดความกระตือรือร้นที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพราะนักเรียนให้ความสนใจในการเรียนวิชาอื่นๆ ซึ่งนักเรียนบางคนคิดว่ามีความสำคัญกว่าการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา และเป็นวิชาที่มีผลต่อคะแนนการสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาด้วย เมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนา จึงเบื่อหน่าย ไม่มีความยินดี พอใจในการเรียน ไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ขาดความมุ่งมั่นในการเรียน วิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา น้อย

ดังนั้นระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 6 จึงไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์กับขั้นตอนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย

กรุงเทพมหานคร แสดงว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคน มีฉันทะทางการเรียนมาก และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคน มีฉันทะทางการเรียนน้อย อภิปรายผลได้ดังนี้

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคน มีฉันทะทางการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักมีสติปัญญาดี ตั้งใจเรียน มีความพร้อมในการเรียนเป็น พื้นฐานอยู่แล้ว และมีแรงจูงใจในการเรียน พร้อมกับต้องการรักษาระดับผลการเรียนที่ดีไว้ ทำให้นักเรียนให้ความสนใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนจึงเอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา สนใจหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต จึงมีความยินดี พอใจ นิยมชมชอบ และมุ่งมั่นที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคน มีฉันทะทางการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คิดว่าตนเองมีความสามารถในการเรียนที่ดีอยู่แล้ว จึงไม่สนใจที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเท่าที่ควร ประกอบกับอยู่ในช่วงเตรียมตัวในการสอบเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา นักเรียนจึงให้ความสนใจในการเรียนวิชาอื่นๆที่มีเนื้อหาหายาก และมีผลต่อคะแนนสอบมากกว่าวิชาพระพุทธศาสนา เมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนา นักเรียนจึงเบื่อหน่าย ไม่มีความยินดี พอใจในการเรียน ไม่เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ขาดความมุ่งมั่นในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงไม่มีความสัมพันธ์กับฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 4 ปัจจัย เรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปยังปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ บุคลิกภาพ (X_9) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา (X_{11}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_9) และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง (X_9) ซึ่งอภิปรายผลได้ ดังนี้

3.1 บุคลิกภาพ ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว ทำให้มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว มีลักษณะสนใจสังคมภายนอก มีปฏิกิริยาฉับไวต่อสิ่งต่างๆ ชอบเข้าสังคม มีความตั้งใจอย่างแน่วแน่ที่จะออกไปเผชิญกับสังคม และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและสังคมนั้น (Allen. 1997: 60-63)

นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจึงมีโอกาสดำเนินชีวิต ได้รับข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ เพราะผู้ที่มีฉันทะจะเล็งเห็นคุณค่าของทุกสิ่งว่าเป็นบทเรียนที่น่าสนใจ ใครรู้ จึงทำให้มีความใฝ่รู้ที่จะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มีความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความชอบใจ ฟังพอใจ มุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และเห็นคุณค่าของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาและให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ได้แก่ เอาใจใส่ต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เพลิดเพลินกับบทเรียน เข้าเรียนสม่ำเสมอ กระตือรือร้นศึกษาค้นคว้า สนใจใฝ่รู้ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ และพุทธศาสนสุภาษิต ดังที่ พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต (2548: 3-38) กล่าวว่า ผู้ที่มีฉันทะจะรับรู้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้และนำความรู้ไปพัฒนาตนยิ่งขึ้น

ดังนั้นบุคลิกภาพ จึงส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาดี ทำให้มีฉันทะทางการเรียนมากขึ้น เพราะ ในการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะวิชาพระพุทธศาสนาต่างจากวิชาอื่นๆ ตรงที่ไม่อาจเข้าถึงได้โดยอาศัยเพียงการจดจำข้อมูล แต่ต้องนำความรู้ที่ได้เรียนมาไปประพฤติปฏิบัติ จนเข้าใจและเห็นผลด้วยตนเอง แต่ถ้าหากนักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาในวิชาพระพุทธศาสนา ก็เกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน และทำให้ไม่มีฉันทะในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา กล่าวคือ นักเรียนมีความรู้สึก ไม่ฟังพอใจ ขาดความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้ และไม่เห็นคุณค่าของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ทำให้นักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ด้วยเหตุนี้ การสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเมื่อผู้สอนเข้าใจผู้เรียนและผู้เรียนก็เข้าใจผู้สอน จะทำให้ทั้งสองฝ่ายสามารถสะท้อนความต้องการของกันและกันได้

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผู้ศึกษาน้อยมาก จึงขออ้างอิงผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาภักดี เกตุเรน (2547: 118-119) ซึ่งได้ศึกษา ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดช้างให้

อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ผลการวิจัยพบว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา จึงส่งผลต่อ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม แสดงว่า นักเรียนที่มี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองดี ทำให้มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา มาก ทั้งนี้เพราะ การที่นักเรียนกับผู้ปกครองมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยที่ นักเรียน ให้ความรัก ความเคารพ มีความผูกพันกับผู้ปกครอง เชื่อฟัง ยอมรับกฎระเบียบของผู้ปกครอง สามารถขอคำแนะนำ ชักถาม และขอคำปรึกษาในการปฏิบัติตนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และในทางกลับกัน ผู้ปกครองก็ให้ความรักความห่วงใย เอาใจใส่เรื่องการเรียน ให้กำลังใจ ไว้วางใจในการทำกิจกรรมของ นักเรียนและสามารถให้คำปรึกษาคำแนะนำทั้งด้านการเรียน และด้านส่วนตัวของนักเรียนได้ นั้น ทำให้นักเรียนกับผู้ปกครองมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่จะปูพื้นฐาน การศึกษาให้กับนักเรียน เปรียบเสมือนเป็นแม่แบบ หากสัมพันธภาพในครอบครัวที่แน่นแฟ้น จะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่น นักเรียนก็เกิดความอบอุ่น และมีความพร้อมที่จะศึกษา เรียนรู้ เห็นความสำคัญของการเรียน จัดระบบการเรียน พร้อมที่จะศึกษาหาความรู้ เมื่อเรียนวิชา พระพุทธศาสนาจึงทำให้นักเรียนมี ความชอบใจ ยินดี พอใจ มุ่งมั่นที่จะได้มาซึ่งความรู้ และเห็นคุณค่าในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน วิชาพระพุทธศาสนาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน

เนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีผู้ศึกษาน้อยมาก จึงขออ้างอิงผลการวิจัยที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้ ผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซัยมอนด์ (Symonds. 1973 : 283-285) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของ พ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตรเปรียบเทียบกับกรปฏิเสชนบุตร ผลการวิจัยพบว่าบุตรที่พ่อแม่ยอมรับ จะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการทำงาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตนเองสูง

ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง จึงส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

3.4 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สี่ ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองมาก ทำให้มีฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนามาก ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของนักเรียน เอาใจใส่ในการเรียน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ผู้ปกครองเลื่อมใส ศรัทธา และปฏิบัติตามหลักธรรม คำสอนของศาสนาพุทธ เป็นการแสดงให้นักเรียนเห็นว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา ผู้ปกครองจะอบรมสั่งสอนให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนเป็นพุทธมามกะที่ดี และสนับสนุนให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมทางศาสนาต่างๆ เช่น การเข้าวัด ปฏิบัติธรรม ทำบุญ ตักบาตร เป็นต้น ซึ่งการสนับสนุนจากผู้ปกครองนี้เป็นแรงกระตุ้นให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน และขยันหมั่นเพียรในการเรียน บรรลุหน้าที่จะประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ต้องการทำความดีงามให้เกิดขึ้น และมีแรงจูงใจในการเรียน ดังที่ อูมาพร ตรังคสมบัติ (2543: 130) กล่าวว่า หากครอบครัวให้ความสำคัญต่อการศึกษา เห็นว่าการศึกษามีคุณค่า มีความสำคัญต่อชีวิต และสื่อความคิดนี้ให้ลูกรับรู้ เด็กก็จะเห็นความสำคัญของการเรียนและมีแรงจูงใจในการเรียนสูง

ดังนั้นการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง จึงส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และผู้ปกครองได้รับทราบข้อมูลเพื่อพิจารณา สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา ในการเรียนแก่ โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยนำปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ได้แก่ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนามากที่สุดไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด มาเป็นแนวทางดังกล่าว ดังนั้น ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรพิจารณาและส่งเสริม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาแก่นักเรียนโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 ปัจจัย โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ดังนี้

1.1 บุคลิกภาพ สามารถพยากรณ์ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ แขวงคลองเตย เขตกรุงเทพมหานคร ได้ เป็นอันดับแรก ดังนั้น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายให้ครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา มีการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในรายวิชา เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีการแสดงพฤติกรรมมีส่วนร่วมในการเรียน เช่น การนำเสนอหน้าชั้นเรียน การแสดงละครนิทานธรรมบท และแบ่งกลุ่มค้นคว้า เป็นต้น

1.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนาสามารถพยากรณ์ ฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขต คลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้เป็นอันดับที่สอง ดังนั้น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ร่วมกันกับนักเรียน เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่าง นักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา เช่น การจัดค่ายธรรมะ และการทัศนศึกษา เป็นต้น

1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สามารถพยากรณ์ฉันทะทางการเรียนวิชา พระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้เป็นอันดับที่สาม ดังนั้น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง โดยผู้บริหารควรมีนโยบายให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม ในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เช่น การจัดปฏิบัติธรรมครอบครัวอบอุ่น การจัดกิจกรรมวันสำคัญ ทางพระพุทธศาสนา เป็นต้น

1.4 การสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครองสามารถพยากรณ์ฉันทะทางการเรียนวิชา พระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ได้เป็นอันดับที่สี่ ดังนั้น ผู้บริหาร ครูอาจารย์ ผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมการสนับสนุน ทางการเรียน โดยจัดให้มีกิจกรรมการทำงานร่วมกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง เช่น การฟัง เทคนิ และมอบทุนการศึกษาสำหรับนักเรียนที่สอบธรรมศึกษาผ่าน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนของนักเรียน เช่น ความ รับผิดชอบในการเรียน และทัศนคติต่อการเรียน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของกลุ่มตัวอย่าง ระดับอื่นๆ เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 1, 2, 3 และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.3 ควรนำปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทั้ง 4 ปัจจัย ได้แก่ บุคลิกภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอนวิชาพระพุทธศาสนา สัมพันธภาพนักเรียนกับผู้ปกครอง และการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง มาพัฒนาให้เหมาะสมยิ่งขึ้นเป็น โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น บทบาทสมมุติ เทคนิคแม่แบบ และกรณีตัวอย่าง เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กาญจนา โรจนอาภา. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนวัดโพธิ์ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กุหลาบ รัตนสังฆธรรม และคนอื่นๆ. (2543). *ยุทธวิธีสู่ความสำเร็จและความสุข: สอดแทรก สุข สดใส*. กรุงเทพฯ: โครงการบัณฑิตอุดมคติไทย สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- กันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นนทบุรี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กึ่งกาญจน์ ปานทอง. (2545). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาตามโครงการจัดการศึกษาสำหรับบุคลากรประจำการ (กศ.ป.ป.) คณะวิทยาการจัดการโปรแกรมวิชานิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2531). *ประมวลบทความวิชาการระหว่างปี พุทธศักราช 2536-2531 ฉบับอภิธานนาการครบรอบ 33 ปี สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์: เยาวชนไทยกับการมุ่งอนาคต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จินดารัตน์ ปิรมณี. (2545). *การพัฒนาฉันตะในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี*. ปรินูญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ถวิล สมัครรัฐกิจ. (2538). *ประวัติวัดไทยในต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการเถระสมาคม
- ชมนุช บุญสิทธิ์. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนกุนนทรีรุทธารามวิทยาคม กรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัชลิณี จุงพิพัฒน์. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนเวียงสระ อำเภอยะรัง จังหวัดสุราษฎร์ธานี*. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ฐิตินาฏ เหลืองอ่อน. (2547). ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มทฤษฎีพิจารณาเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมและการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ เพื่อพัฒนาฉันท์ในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). ชลบุรี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา. ถ่ายเอกสาร.
- เตือนใจ สีนอำไพสิทธิ์. (2542). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนาวรรณ ธนพรดี. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อเป้าหมายในชีวิตของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธเนศ ขำเกิด. (2533, พฤษภาคม). การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน, วารสารมิตรครู. 9(30): 4.
- นลินี ธรรมอำนายสุข. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนกีฬาสภามหาวิทยาลัยสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นารี โนภิระ. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นนักเรียนและสุขภาพจิตของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่และโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). พิษณุโลก: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- นิเทศ เจริญภักดิ์. (2543). ศึกษาการปรับตัวของนักเรียนต่อสภาพการเรียนวิชาชีพ ประเภทช่างอุตสาหกรรมระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาใน เขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา นิธยาน. (2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณรงค์ เล็งประชา. (2528). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- บงกช หิรัญสังจาเลิศ. (2546). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติวิชาการพยาบาล
อนามัยชุมชนของนักศึกษาพยาบาล สถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่สังกัดองค์กรในศาสนา
คริสต์ กรุงเทพมหานคร. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- บุญรับ ศักดิ์มณี. (2532). *การเสริมสร้างจิตลักษณะเพื่อพัฒนาพฤติกรรมทำราชการ. ปริญญาโท
กศ.ด. (พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.*
- บำเพ็ญ วังเงิน. (2541). *อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน:
กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
(ไทยคดีศึกษา). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.*
- ปราณี พรรณวิเชียร. (2544). *การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาของสถาบันเทคโนโลยี
ราชมงคล. ฉบับพิเศษ: พิธีพระราชทานปริญญาบัตร ครั้งที่ 15.*
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการ
แต่งตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.*
- (2538). *การปรับพฤติกรรมเบื้องต้น = Introduction to behavior modification. กรุงเทพฯ:
ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พรรณี ชูทัย เจนจิต. (2538). *จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ่อน แกรมมี่ จำกัด.*
- พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). (2533). *ทำไมคนไทยจึงเรียนพระพุทธศาสนา. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.*
- พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต. (2542). *เพื่อชุมชนแห่งการศึกษาและบรรยากาศแห่งวิชาการ. พิมพ์ครั้งที่
4. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพุทธธรรม.*
- (2543ค). *พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหา
จุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- (2545). *พุทธศาสตร์กับการแนะแนว. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: ศูนย์แนะแนวการศึกษาและ
อาชีพ กรมวิชาการ.*
- (2546ก). *พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: เอส. อาร์.
พรินติ้ง แมส โปรดักส์.*
- (2546ข). *รุ่งอรุณของการศึกษาเบิกฟ้าแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:
พิมพ์สว.*

พระพรหมคุณาภรณ์ ป.อ.ปยุตฺโต. (2548). *โลกขึ้นสหัสวรรษใหม่ คนต้องเปลี่ยนแนวคิด*. พิมพ์ครั้งที่

2. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

พระมหานพพร อริญาโน (สีเนห์). (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อขั้นตอนในการเรียนของนิสิตระดับปริญญา*

*ตรี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดศรีสุदारาม เขต
บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

พระมหาประยูร สุยะใจ. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนภาษาอังกฤษของ*

*นิสิตคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดมหาธาตุ เขตพระนคร
กรุงเทพมหานคร. สารานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์. (2548). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของ*

*นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสตรีวัดอัสสัมชัญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. ปริญญา
านิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

พระมหาภักดี เกตุเรน. (2547). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของ*

*นักเรียนศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์วัดช้างให้ อำเภอโคกโพธิ์จังหวัดปัตตานี.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

พระมหาสมคิด โคธธา. (2547). *การใช้อิทธิบาท 4 ในการเรียนของพระนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลง*

*กรณราชวิทยาลัย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การอุดมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

พระอดิศักดิ์ ยางธิสาร. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อนิสัยการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนเตรียม*

*อุดมศึกษาพัฒนาการ รัชดา กรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

พัชรินทร์ สมหมาย. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อปัญหาการเรียนในหลักสูตรการศึกษาชั้น*

*พื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชวินิตบางแก้ว อำเภอบางพลี
จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

ไพโรจน์ โตเทศ. (2531, มีนาคม). *อนาคตกลุ่มประชากรที่ควรมีในหลักสูตรประถมศึกษา.*

วารสารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร. 11(6): 18-21.

- มาริษา นาคทับที. (2541). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมผู้นำแบบประชาธิปไตยของนิสิต คณะวิศวกรรมศาสตร์วิทยาลัยการชลประทาน จังหวัดนนทบุรี*. ปริญญาโท
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- รังสรรค์ เพ็งชู. (2531). *อนาคตศาสตร์และการแนะแนวเชิงอนาคต*. ราชบุรี: โรงเรียนหนองโพวิทยา.
- วิรัชาม์ กุลเพิ่มทวีรัชต์. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนวัดราชโอรส เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร*.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538, กุมภาพันธ์-มีนาคม). ค่าเฉลี่ยการแปลความหมาย : เรื่องง่ายๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้. *ข่าวสาร การวิจัยศึกษา*. 18(3) : 8-11.
- ศรียรรณ ธนภูมิ. (2535). *พัฒนาการทางอารมณ์และบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน. (2547). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เรือนแก้ว.
- สด แดงเอียด. (2552). *กรมการศาสนา ร่วมแก้ปัญหาวัยรุ่น ขยายศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนา-เข้าวัดวันพระ*. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2551,
จาก <http://ruur.igetweb.com/index.php?mo=14&newsid=71684>
- สมจิต อภิชนาพงศ์. (2523). *ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพแสดงตัว-เก็บตัวกับความสนใจในอาชีพของนักศึกษา ม.ศ.5 ปีการศึกษา 2523 จังหวัดชุมพร*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2540). *การพัฒนาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533). *การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว*. จันทบุรี: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- สิริพร ดาวัน. (2540). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพิบูลวิทยาลัย จังหวัดลพบุรี*. ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุดใจ ผาแก้วมณี. (2542). *การศึกษาเกณฑ์ปกติของบุคลิกภาพของนักเรียนพยาบาลสีห์เหล่าทัพ กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุชา จันทน์เฒ. (2536). *จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.*
- สุชีพ ปุญญานุภาพ. (2539). *พจนานุกรมศัพท์พระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหามกุฏราชวิทยาลัย*
- สุเชาว์ พลอยชุม. (2539). *สารานุกรมพระพุทธศาสนา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.*
- สุธาสิณี ใจเย็น. (2545). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนระบบการศึกษาทางไกลในเขตบางเขน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุพัตรา ผลรัตนไพบูลย์. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2533). *จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- (2541). *จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- สุวรรี ปิ่นเจริญ. (2549). *องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- สำเนียง ศิลปประกอบ. (2540). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความรับผิดชอบในการเรียน และความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนวิชาสังคมศึกษาด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กับนักเรียนที่เรียนด้วยการสอนตามคู่มือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*
- วัชรภรณ์ ยอดแก้ว. (2552). *การจัดบรรยากาศในห้องเรียน. สืบค้นเมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2552, จาก <http://learners.in.th/blog/parepsy/237535>.*
- อัจฉรา สุขารมณี และอรพินทร์ ชูชม. (2530). *การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลการเรียนปกติ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

- อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินทร์ ชูชม. (2531). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนสอบคัดเลือก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปริญญาตรี ปัญหาส่วนตัว ทศนคติและนิสัยในการเรียนของ นิสิตระดับปริญญาโท*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อาคม ระดมสุข. (2547). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี พันธุ์ณี. (2544). *จิตวิทยาการเรียนการสอน*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ดันอ้อ.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). *ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี*. ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ.
- Allen, Bem N. (1997). *Personality Theories 2nd ed*. Singapore: Allyn & Bacon.
- Bernard, Chester I. (1970). *The Function of Executive*. Cambridge: Harward University Press.
- Bloom, Benjamin S. (1976). *Human Characteristic and School Learning*. New York: McGraw-Hill Book Company.
- Bull, Michael Porter. (1993, January). *Exploring the Effects on Mathematics Achievement of Eighth Grade Students that are Taught Problem – Solving Through a Four – Step Method that Addresses the Perceptual Strengths Each Student (Magic Math)*. Dissertation Abstracts Online. 54-07A.
- Calvano, Bette Jean. (1986). *The Influence of Student Learning Style on the Mathematics Achievement of Middle School Students* Dissertation Abstracts International. 46 (7): 2952-A April.
- Eysenck, H.J., Aronld, W.; & Meili, R. (1972). *Encyclopedia of Psychology*. London: Search Press.
- Good, V.C (1973). *Education Dictionary of Education*. 2nd ed. New York: McGrawHill BookCompany.
- Jones, Harold E. (1970). *Personality Development in Children*. Austin: University of Texas.

- Koivo, Anne Piblak. (1983). The Relationship of student Perceptions of Study Habits and Attitudes Based on Differences in Sex, Grade, and Academic Achievement. *Dissertation Abstracts International*.
- Marjoribank, Kevin. (1991). *The Foundations of students' s Learning*. Oxford : Pergamon Press.
- McConnell, J.V. (1974). *Understanding Human Behavior*. New York: Holt Rinehart and Winston.
- Mischel, W. (1974). *Processes in Delay of Gratification*. In L.Berkowitz (ed) *Advances in Experimental Social Psychology*. Vol.7 p.249-293. New York: Academic press.
- Murray, Ruth Beckmann. And Zentner, Judith Proctor. (1985). *Nursing assessment and health promotion through the life span*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Pansini, Janet Mac Carty. (1997, February). *The Experience and Perception of Interpersonal Relationships with Peer and Groups in Middle Adolescence: A Qualitative Study*. New York : Dissertation Abstracts.
- Raynor. (1982). *Motivation, Career Striving and Aging*. Washington: Hemisphere Publishing Corporation.
- Wright.D. (1975). *The Psychology of Moral Behavior*. Middlessex, England: Penguin Books Ltd.
- Yamane, Taro. (1971). *Statistic : An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.
- Yee. Albert H. (1971). *Social Interactional Settings*. New Jersey: Englewood Cliffs, Prentice Hall, Inc.

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามมีทั้งหมด 10 ตอน ได้แก่

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
- ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
- ตอนที่ 7 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา
- ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา
- ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
- ตอนที่ 10 แบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนี้ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนไว้ คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

ขออนุโมทนาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระมหาฤทธิธูร บุตรดี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่าน ข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ระดับชั้นที่กำลังศึกษา
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 - () ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A)
3. สภาพครอบครัว
 - () บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
 - () บิดามารดาแยกกันอยู่
 - () บิดามารดา และ / หรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความนั้นแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ากล้าพูดต่อหน้าชุมชน					
2	ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผย ตรงไปตรงมา					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	ไม่จริง ที่สุด
3	ข้าพเจ้าไม่กลัวที่จะต้องพูดคุยกับคนที่ไม่รู้จัก มาก่อน					
4	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าเลือกการเขียน มากกว่าการพูด					
5	ข้าพเจ้าไม่กล้าถามครู และเพื่อน เมื่อมีปัญหาสงสัย					
6	ข้าพเจ้ากล้าตอบคำถามครู แม้ว่าอาจตอบผิดก็ตาม					
7	ข้าพเจ้าชอบแสวงหาการผจญภัยที่น่าตื่นเต้น					
8	เมื่อครูต้องการอาสาสมัคร ข้าพเจ้ารีบเสนอตัวทันที					
9	ข้าพเจ้าอดใจไม่ได้ เมื่อครูให้ทำกิจกรรมหน้าห้องเรียน					
10	ข้าพเจ้าไม่ชอบอยู่ในกลุ่มคนจำนวนมาก					
11	เมื่อพบเพื่อนใหม่ข้าพเจ้าเป็นฝ่ายเข้าไปทักทายก่อน					
13	ข้าพเจ้าวิตกกังวลในการพูดคุยกับเพื่อนใหม่					
14	ข้าพเจ้าเข้ากับคนอื่นได้ง่าย					
15	ข้าพเจ้าพร้อมทำงานร่วมกับคนอื่น					
16	ข้าพเจ้าเปิดโอกาสให้เพื่อนแสดงความคิดเห็น					
17	ข้าพเจ้าคิดว่าโลกนี้น่าอยู่					
18	ข้าพเจ้าชอบเก็บความรู้สึกของตนเองเอาไว้					
19	ข้าพเจ้ารำคาญ เมื่อมีคนจ้องมองขณะทำงาน					
20	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือ มากกว่าเข้าสังคม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับอ่านหนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
2	ข้าพเจ้าเหม่อลอย ขณะที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
3	ข้าพเจ้าเข้าเรียนวิชาพระพุทธศาสนาสม่ำเสมอ					
4	ข้าพเจ้าเข้าเรียนวิชาพระพุทธศาสนาสาย					
5	ข้าพเจ้าลอกการบ้านวิชาพระพุทธศาสนาจากเพื่อน					
6	ข้าพเจ้าส่งงานวิชาพระพุทธศาสนาตรงกำหนดเวลา					
7	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนสอบวิชาพระพุทธศาสนา					
8	ข้าพเจ้าขยันอ่านภาษาบาลีและพุทธสุภาษิตตามบทเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
9	เมื่อเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่เข้าใจ ข้าพเจ้าถามครูทันที					
10	เมื่อเริ่มเรียนวิชาพระพุทธศาสนาข้าพเจ้ารู้สึกเหนื่อยเบื่อหน่ายและง่วงนอน					
11	ถ้าครูไม่บอกให้ค้นข้อมูลวิชาพระพุทธศาสนาที่เรียนเพิ่มเติม ข้าพเจ้าก็ไม่ยอมทำ					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
12	ข้าพเจ้าเตรียมหนังสือและอุปกรณ์การเรียนวิชา พระพุทธศาสนาล่วงหน้า					
13	ข้าพเจ้าคุยกับเพื่อนขณะเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
14	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ล่วงหน้าก่อนที่ครูสอน					
15	ขณะที่ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าจดบันทึก สิ่งสำคัญของเรื่องที่เรียน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1.	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนในปัจจุบันเพื่อความสำเร็จใน อนาคต					
2.	ข้าพเจ้าศึกษาเล่าเรียนเพื่อนำความรู้ไปเป็น พื้นฐานในการประกอบอาชีพ					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
3.	ข้าพเจ้าไม่ชอบการวางแผนการเรียนไว้ล่วงหน้า					
4.	การตั้งใจเรียนในปัจจุบัน จะช่วยให้ข้าพเจ้าได้รับ สิ่งที่ดีในอนาคต					
5.	คนที่มีการศึกษามีโอกาสในการทำงานมากกว่า คนที่ไม่มีการศึกษา					
6.	ข้าพเจ้าพยายามเรียนให้ได้คะแนนดีเพื่อสอบเข้า มหาวิทยาลัยที่มีชื่อเสียง					
7.	ข้าพเจ้าอดทนต่อการเรียนไม่ว่ายากลำบาก เพียงใด เพื่อความสำเร็จในอนาคต					
8.	ถ้าข้าพเจ้าต้องทำงานชิ้นหนึ่ง ข้าพเจ้าวางแผน ทุกอย่างไว้ล่วงหน้าว่าต้องทำงานอะไรบ้าง					
9.	ข้าพเจ้าเรียนโดยไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า					
10.	ข้าพเจ้าวางแผนจะเรียนต่อในอนาคต					
11.	ข้าพเจ้าไม่สนใจเลยว่า ในอนาคตชีวิตของ ข้าพเจ้าจะเป็นอย่างไร					
12.	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือเพื่อนำความ รู้ไปใช้ในอนาคต					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องให้ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย โดยมีหลักเกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การสนับสนุนทางด้านวัตถุ ผู้ปกครองซื้ออุปกรณ์การเรียนที่จำเป็นให้ข้าพเจ้าอย่างครบครัน					
2	ผู้ปกครองให้รางวัลแก่ข้าพเจ้าเมื่อทำคะแนนสอบได้ดี					
3	ข้าพเจ้าได้รับเงินค่าธรรมเนียมการศึกษาจากผู้ปกครอง					
4	ผู้ปกครองให้เงินไปโรงเรียนแก่ข้าพเจ้าไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน					
5	ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้ข้าพเจ้าเรียนพิเศษเพิ่มเติม					
6	การสนับสนุนทางด้านวาจา ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแก่ข้าพเจ้าเมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาด้านการเรียน					
7	ผู้ปกครองไม่สนใจซักถามเรื่องการเรียนของข้าพเจ้า					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
8	ผู้ปกครองมีเวลาดูแลข้าพเจ้าให้ทำกรบ้าน และทบทวนบทเรียน					
9	ผู้ปกครองให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าในการเตรียมตัว อ่านหนังสือสอบ					
10	ผู้ปกครองไม่เคยตักเตือนให้ข้าพเจ้าทบทวน บทเรียน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ขอให้ท่านนักเรียน
อ่านข้อความในแบบสอบถามนี้อย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง
ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย
เท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหาทุกเรื่องกับผู้ปกครอง					
2	ข้าพเจ้ารักและเคารพผู้ปกครอง					
3	ข้าพเจ้ามักขอคำแนะนำด้านการเรียนจากผู้ ปกครอง					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
4	ข้าพเจ้าเชื่อฟังผู้ปกครอง					
5	ข้าพเจ้าทำงานที่ผู้ปกครองมอบหมายให้ด้วยความเต็มใจ					
6	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนตามความตั้งใจของผู้ปกครอง					
7	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำแนะนำของผู้ปกครองในเรื่องการคบเพื่อน					
8	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้ปกครอง					
9	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับครอบครัว					
10	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่ประสบมาให้ผู้ปกครองฟัง					
11	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
12	เมื่อข้าพเจ้าไม่สบาย ผู้ปกครองดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด					
13	ผู้ปกครองตำหนิถ้าข้าพเจ้าเรียนไม่ดี					
14	ผู้ปกครองชมเชย เมื่อข้าพเจ้าสอบได้คะแนนดี					
15	ผู้ปกครองให้ข้าพเจ้าตัดสินใจในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง					
16	เมื่อข้าพเจ้าทำผิด ผู้ปกครองแสดงความไม่พอใจตำหนิโดยไม่ถามสาเหตุ					
17	ข้าพเจ้าได้รับความรัก ความเอาใจใส่ และความอบอุ่นจากผู้ปกครอง					
18	ผู้ปกครองซักถามเกี่ยวกับการคบเพื่อนของข้าพเจ้า					
19	ผู้ปกครองซักถามเมื่อข้าพเจ้ากลับบ้านผิดเวลา					
20	ผู้ปกครองให้คำปรึกษาแก่ข้าพเจ้าเมื่อเกิดปัญหา					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	สถานที่เรียน สภาพห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
2	ห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่มีเสียงดังรบกวน					
3	ห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนาคับแคบ					
4	ห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนามีกลิ่นเหม็นมาจากห้องน้ำ					
5	อากาศในห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนาร้อนอบอ้าว					
6	แสงสว่างในห้องเรียนวิชาพระพุทธศาสนาน้อย					
7	โรงเรียนมีห้องจริยธรรมเพื่อใช้เรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
8	ในห้องเรียนมีการติดคำศัพท์ พุทธสุภาษิตต่างๆ					
9	สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนามีสภาพดีพร้อมใช้งาน					
10	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
11	อุปกรณ์การเรียนวิชาพระพุทธศาสนา เช่น กระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี					
12	โรงเรียนมีอุปกรณ์ช่วยสอนที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ประกอบการสอนวิชาพระพุทธศาสนา					
13	โรงเรียนมี วีดีโอ วีซีดี ธรรมะ เพื่อใช้ประกอบการสอนวิชาพระพุทธศาสนา					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมายเท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	<u>การปฏิบัติตนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา</u> <u>ต่อนักเรียน</u> ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนายอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
2	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาสนใจแต่นักเรียนที่เรียนดี					
3	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนายินดีให้แนะนำแก่ข้าพเจ้าเมื่อไม่เข้าใจบทเรียน					
4	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียนให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน					
5	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาไม่ทำโทษ โดยไม่ฟังเหตุผลของข้าพเจ้า					
6	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาสอนให้ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า					
7	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาใจดี และเป็นທີ່ปรึกษาที่ดีแก่นักเรียนทุกคน					
8	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้ความเข้าใจใส่ เมื่อข้าพเจ้าขอคำปรึกษาเรื่องส่วนตัว					
9	ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาดูข้าพเจ้าเมื่อไม่สามารถอ่านคำภาษาบาลีได้					
10	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าเชื่อฟัง คำสั่งสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					
11	เมื่อข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียนต่างๆ ข้าพเจ้าขอคำแนะนำจากครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					
12	ข้าพเจ้าส่งงานวิชาพระพุทธศาสนาตามเวลาที่ครูกำหนด					
13	ข้าพเจ้าไม่เคยช่วยครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาในการจัดกิจกรรมต่างๆ					
14	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนในขณะที่ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
15	ข้าพเจ้าพูดจา กับครูสอนวิชาพระพุทธศาสนาด้วยความเคารพ					
16	ข้าพเจ้าไม่พอใจ เมื่อได้รับการว่ากล่าว ตักเตือนจากครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					
17	ข้าพเจ้าไม่สนใจบทเรียนขณะที่ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					
18	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำสั่งสอนของครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย เท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทที่สามารถปรึกษาเกี่ยวกับการเรียนได้					
2	ข้าพเจ้ามีเรื่องทะเลาะกับเพื่อนบ่อย					
3	เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					

	ข้าพเจ้ามักปรึกษาเพื่อน					
ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
4	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเพื่อน					
5	ข้าพเจ้าคุยกับเพื่อนเรื่องการบ้านวิชา พระพุทธศาสนาและงานที่ครูสั่ง					
6	ข้าพเจ้าไม่ชอบเพื่อนที่เรียนเก่งหรือได้คะแนนที่ ดีกว่า					
7	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมต่างๆกับเพื่อนได้อย่างสนิท สนม					
8	ข้าพเจ้าและเพื่อนกลับบ้านด้วยกันเป็นประจำทำ ให้สนิทกันมาก					
9	เพื่อนแสดงความเป็นห่วงข้าพเจ้าเสมอเมื่อ ข้าพเจ้าไม่สบาย หรือ ไม่มาโรงเรียน					
10	เพื่อนมักพูดจาและแสดงกิริยาไม่สุภาพกับข้าพเจ้า					
11	เมื่อมีงานกลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา เพื่อนเลือก ข้าพเจ้าเข้ากลุ่มเป็นคนสุดท้าย					
12	เพื่อนให้ข้าพเจ้ายืมอุปกรณ์การเรียน เช่น ไม้ บรรทัด ยางลบ เมื่อลืมเอามาทุกครั้ง					
13	เพื่อนของข้าพเจ้าไม่ให้ความร่วมมือในการทำงาน กลุ่ม					
14	เพื่อนของข้าพเจ้าช่วยอธิบายบทเรียนวิชา พระพุทธศาสนาที่ข้าพเจ้าไม่เข้าใจ					
15	เพื่อนและข้าพเจ้ามีความสุขทุกครั้งเมื่ออยู่ใกล้กัน เพราะมีนิสัยที่คล้ายกัน					

ตอนที่ 10 แบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามอย่างละเอียด แล้วตอบโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด เพียงข้อละหนึ่งเครื่องหมาย เท่านั้น โดยมีหลักเกณฑ์การเลือก ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
1	ข้าพเจ้าพอใจกับผลการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
2	ข้าพเจ้าไม่ชอบเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
3	ข้าพเจ้าอดิใจในการทำกิจกรรมทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
4	ข้าพเจ้ามีความสุขกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
5	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือวิชาพระพุทธศาสนาด้วยความเพลิดเพลิน					
6	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นในการค้นคว้าความรู้วิชาพระพุทธศาสนาเพิ่มเติม					
7	ข้าพเจ้าตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
8	เมื่อพบอุปสรรคในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าไม่ย่อท้อ					
9	การเรียนวิชาพระพุทธศาสนาไม่ทำให้ข้าพเจ้ารู้หลักธรรมของพระพุทธเจ้า					

ข้อ ที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริง บ้าง	จริง น้อย	จริง น้อย ที่สุด
10	การเรียนวิชาพระพุทธศาสนาทำให้ข้าพเจ้าปฏิบัติตนเป็นพุทธมามะกะที่ดี					
11	ขณะที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าเฝ้ารอเวลาให้หมดคาบเรียนโดยเร็ว					
12	ข้าพเจ้าตั้งใจทำรายงานวิชาพระพุทธศาสนาอย่างเต็มความสามารถ					
13	ข้าพเจ้าให้ความสำคัญกับการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเทียบเท่ากับวิชาอื่นๆ					
14	เมื่อมีเวลาว่าง ข้าพเจ้าขยันทบทวนบทเรียนวิชาพระพุทธศาสนา					
15	ขณะที่เรียนวิชาพระพุทธศาสนา ข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอน และไม่คุยเล่นกับเพื่อน					
16	ข้าพเจ้าคิดว่าควรเรียนพุทธประวัติของพระพุทธเจ้าเพิ่มเติม					
17	ข้าพเจ้าไม่ใส่ใจการบ้านวิชาพระพุทธศาสนาที่ครูสั่ง					
18	วิชาพระพุทธศาสนามีความสำคัญน้อยกว่าวิชาอื่น					
19	ข้าพเจ้ามีความยินดีเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น					
20	ข้าพเจ้าขยันท่องพุทธศาสนสุภาษิต					

ภาคผนวก ข
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.624
2	6.624
3	5.516
4	4.635
5	3.651
6	2.708
7	10.369
8	10.369
9	4.635
10	4.421
11	2.827
12	4.064
13	3.511
14	6.727
15	5.190
16	6.791
17	6.669
18	3.706
19	2.619

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .814

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิตยทางการเรียนวิชา
พระพุทธศาสนา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.546
2	4.098
3	4.327
4	4.632
5	4.952
6	7.549
7	4.265
8	7.873
9	4.497
10	5.326
11	3.467
12	5.656
13	6.205
14	4.926
15	4.926

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .779

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะมุ่งอนาคตทางการเรียน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	7.858
2	9.369
3	7.292
4	5.706
5	9.369
6	7.203
7	2.675
8	8.869
9	6.746
10	7.203
11	10.290
12	9.297

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .838

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามการสนับสนุนทางการเรียนของผู้ปกครอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	10.897
2	11.550
3	4.623
4	4.354
5	3.833
6	4.551
7	5.102
8	25.051
9	9.448
10	12.012

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .762

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	2.091
2	4.481
3	4.061
4	4.544
5	2.667
6	6.491
7	4.481
8	5.392
9	6.829
10	6.179
11	7.838
12	2.535
13	2.667
14	6.491
15	4.481
16	5.392
17	6.829
18	6.179
19	7.838
20	6.616

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .880

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.325
2	3.325
3	2.031
4	10.356
5	10.356
6	5.542
7	2.087
8	4.824
9	7.883
10	2.217
11	2.537
12	4.197
13	2.908

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .671

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ
ครูสอนวิชาพระพุทธศาสนา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.741
2	2.726
3	2.758
4	3.541
5	6.563
6	10.374
7	2.801
8	2.802
9	4.540
10	3.571
11	4.015
12	3.210
13	5.576
14	7.324
15	6.162
16	8.041
17	4.043
18	3.892

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .809

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	7.468
2	4.422
3	4.932
4	11.259
5	5.026
6	4.443
7	6.679
8	4.443
9	5.026
10	5.026
11	4.443
12	8.988
13	2.217
14	8.988
15	2.797

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .821

ตาราง 15 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามดัชนีทักษะการเรียนรู้
พระพุทธศาสนา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.187
2	4.962
3	4.594
4	2.120
5	2.604
6	4.341
7	4.203
8	3.990
9	5.787
10	4.531
11	4.531
12	3.990
13	4.531
14	5.118
15	5.501
16	3.990
17	3.224
18	4.999
19	2.735
20	3.745

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .773

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โทร. 5730

ที่ ศธ 0519.12/ 0999

วันที่ 30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย พระมหาฤทธิทร บุตรดี นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี รองศาสตราจารย์เวอร์นี กรീทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อฉันทะทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ พระมหาฤทธิทร บุตรดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

(รองศาสตราจารย์สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/ 1001

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง

เนื่องด้วย พระมหาฤทธิทร บุตรดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร” โดยมี รองศาสตราจารย์เวณิ กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระมหาฤทธิทร บุตรดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 084-7321-169

ที่ ศธ 0519.12/ 1002

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

30 มกราคม 2552

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

เนื่องด้วย พระมหาฤทธิทร บุตรดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร ” โดยมี รองศาสตราจารย์เวรณี กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้งในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ พระมหาฤทธิทร บุตรดี และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิสิต โทรศัพท์ 084-7321-169

ที่ ศธ 0519.12/ 0490

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

20 พฤศจิกายน 2551

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ

เนื่องด้วย พระมหาฤทธิทร บุตรดี นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนสายน้ำผึ้ง ในพระอุปถัมภ์ฯ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร โดยมี รองศาสตราจารย์เวณี กรีทอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 291 คน ตอบแบบสอบถามขั้นตอนทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ในระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2551 – พฤษภาคม 2552

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ พระมหาฤทธิทร บุตรดี ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0-2649-5067

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 084-7321-169

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระมหาฤทธิพร บุตรดี
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
อุปสมบท	13 กุมภาพันธ์ 2543 วัดศรีมงคล บ้านกุดน้ำใส อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	วัดใหม่ช่องลม ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ แขวงบางกะปิ เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2534	ประถมศึกษา โรงเรียนสำราญ-ประภาศรี อำเภอนองบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ.2537	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดงมูล สาขาบ้านภูอั้ง อำเภอนองบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ.2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย อำเภอนองบุรี จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ.2550	พุทธศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2552	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร